

**PAŃSTWOWA
AKADEMIA
NAUK
STOSOWANYCH
W CHEŁMIE**

Załącznik nr 2
do uchwały nr 66/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Ocena programowa

Profil praktyczny

Raport samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

PAŃSTWOWA AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH w CHEŁMIE

ul. Pocztowa 54

22-100 Chełm

Instytut Neofilologii

.....

Nazwa ocenianego kierunku studiów: Stosunki międzynarodowe

1. Poziom/y studiów: pierwszy
2. Forma/y studiów: stacjonarne, niestacjonarne
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek¹
Nauki o polityce i administracji

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Nauki o polityce i administracji	140	78

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		Liczba	%
1	Nauki prawne	13	7
2	Nauki o bezpieczeństwie	12	7
3	Ekonomia i finanse	6	3
4	Nauki o komunikacji społecznej i mediach	6	3
5	Nauki o zarządzaniu i jakości	3	2

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

TAK NIE

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNIŚW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, Dz.U. 2018poz. 1818.

W przypadku zaznaczenia opcji TAK, proszę wskazać rodzaj zawodu nauczyciela, w zakresie którego prowadzone jest kształcenie (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję):

- nauczyciel przedmiotu²
- nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych²
- nauczyciel praktycznej nauki zawodu²
- nauczyciel prowadzący zajęcia²
- nauczyciel psycholog
- nauczyciel przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej
- nauczyciel pedagog specjalny
- nauczyciel logopeda
- nauczyciel prowadzący zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Kategoria charakterystyki efektów uczenia się - WIEDZA (W) – absolwent zna i rozumie:

K_W01 - Istotę i zakres nauk społecznych oraz ich metodologicznych i przedmiotowych powiązań z innymi dyscyplinami naukowymi

K_W02 - Rolę jednostki w społeczeństwie, struktury, instytucje i organizacje społeczne oraz ich relacje z analogicznymi strukturami i instytucjami w wymiarze krajowym i międzynarodowym

K_W03 - Podstawy prawne i zasady funkcjonowania UE, dynamiki integracji politycznej, gospodarczej, społecznej i kulturowej w Europie i na świecie

K_W04 - Procesy ekonomiczne, rozumie rządzące nimi prawidłowości oraz posiada wiedzę dotyczącą funkcjonowania podmiotów gospodarczych zarówno na płaszczyźnie krajowej, jak i zagranicznej

K_W05 - Złożone procesy globalizacji, regionalizacji, instytucjonalizacji i współzależności zachodzących w bezpieczeństwie oraz otoczeniu międzynarodowym

K_W06 - Reguły i normy prawne, organizacyjne i etyczne organizujące struktury i instytucje polityczne, społeczne i ekonomiczne w wymiarze polskim, europejskim i światowym, a także o ich źródłach, naturze i zachodzących w nich zmianach

K_W07 - Różnice kulturowe, religijne, narodowe i etniczne w życiu społecznym, politycznym i gospodarczym, w wymiarze krajowym, europejskim i światowym

K_W08 - Podstawowe pojęcia z zakresu ochrony własności intelektualnej oraz podstaw przedsiębiorczości

Kategoria charakterystyki efektów uczenia się - UMIEJĘTNOŚCI (U) – absolwent potrafi:

K_U01 - Analizować i interpretować podstawowe problemy i procesy z zakresu stosunków i bezpieczeństwa międzynarodowego

K_U02 - Posługiwać się podstawowymi metodami i narzędziami, w tym narzędziami informatycznymi oraz technikami pozyskiwania i analizy danych statystycznych na potrzeby interpretacji problemów z obszaru stosunków międzynarodowych

K_U03 - Analizować i interpretować proces zarządzania, oraz podejmowania decyzji; dokonywać interpretacji mapy politycznej i gospodarczej świata, określić przyczyny i konsekwencje

² Należy podać nazwę przedmiotu/zawodu/zajęć

współczesnych problemów dotyczących systemów bezpieczeństwa, mniejszości i grup etnicznych, oraz wszelkiego rodzaju wykluczeń ekonomicznych i społecznych

K_U04 - Prognozować zjawiska i tendencje w stosunkach i bezpieczeństwie międzynarodowym

K_U05 - Analizować funkcjonowanie i zarządzanie podmiotów gospodarczych oraz posiada umiejętność planowania, realizowania i kontrolowania przepływu towarów i usług w otoczeniu krajowym i międzynarodowym

K_U06 - Analizować przedstawiane rozwiązania konkretnych problemów, dokonywać oceny ich skutków oraz wdrażać proponowane rozwiązania

K_U07 - Przygotowywać typowe prace pisemne w języku polskim i obcym/wypowiedzi w języku polskim i obcym, dotyczące zagadnień szczegółowych z zakresu stosunków międzynarodowych

K_U08 - Posługiwać się językiem obcym na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, posługuje się słownictwem typowym dla nauk o polityce, a także językiem specjalistycznym umożliwiającym realizację zadań zawodowych

K_U09 - Prezentować własne stanowisko, planować pracę zespołu, w tym współpracę w grupie, oraz zastosować techniki skutecznego komunikowania i negocjacji

K_U10 - Uzupelniać i doskonalić nabytą wiedzę i umiejętności oraz rozumie potrzebę samokształcenia

Kategoria charakterystyki efektów uczenia się - KOMPETENCJE SPOŁECZNE (K) – absolwent jest gotów do:

K_K01 - Udziału w dyskusji i do formułowania krytycznego podejścia do problemu, a w razie konieczności odwołuje się do opinii eksperta

K_K02 - Funkcjonowania w społeczeństwie obywatelskim

K_K03 - Zachowywania się w sposób profesjonalny i etyczny w wypełnianiu swojej roli zawodowej.

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Tomasz Zygmunt	Dr, Dyrektor Instytutu Neofilologii PANS w Chełmie
Jurij Hajduk	Dr, Kierownik Katedry Stosunków Międzynarodowych, PANS w Chełmie
Lucyna Sikorska	Dr, Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia PANS w Chełmie
Iwona Lasek-Surowiec	Dr, Nauczyciel akademicki, Katedra Stosunków Międzynarodowych, PANS w Chełmie
Magdalena Kawa	Dr, Nauczyciel akademicki, Katedra Stosunków Międzynarodowych, PANS w Chełmie
Anna Wołoszczuk	Mgr, Kierownik Działu Obsługi Studenta Instytutu Neofilologii, nauczyciel akademicki, Katedra Stosunków Międzynarodowych, PANS w Chełmie

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
Prezentacja uczelni	7
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym	8
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	8
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	9
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	12
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	17
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	18
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	21
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	22
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	23
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	27
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	28
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	32
Część III. Załączniki	
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	

Prezentacja uczelni

Należy krótko przedstawić aktualne, istotne informacje charakteryzujące uczelnię w powiązaniu z prowadzeniem ocenianego kierunku studiów (rekomendowane co najwyżej 1800 znaków).

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie została powołana na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2001 roku w sprawie utworzenia PWSZ w Chełmie. Swoją działalność rozpoczęła z dniem 1 września 2001 roku. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 17 marca 2022 r. W sprawie zmiany nazw niektórych publicznych uczelni zawodowych, z dniem 16 maja 2022 roku, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie zmieniła nazwę na **Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie**. W kadencji 2020 –2024 skład władz PANS w Chełmie jest następujący: dr hab. inż. Arkadiusz Tofil – Rektor, dr Beata Fałda – Prorektor ds. Studenckich, dr hab. Józef Zajac – Prorektor ds. Rozwoju.

Instytut Neofilologii został utworzony Zarządzeniem nr 16/2002 Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie z dnia 18 września 2002 roku w sprawie utworzenia nowych jednostek organizacyjnych. W ramach Instytutu prowadzone są następujące kierunki studiów: Filologia i Stosunki międzynarodowe (SM).

Strukturę organizacyjną Instytutu tworzą: Katedra Anglistyki, Katedra Sławistyki oraz Katedra Stosunków Międzynarodowych. Dyrektorem Instytutu jest dr Tomasz Zygmunt, który funkcję tę pełni nieprzerwanie od 1 października 2002 roku. Od 1 października 2017 do 31 stycznia 2021 roku kierownikiem Katedry Stosunków Międzynarodowych był dr hab. Włodzimierz Osadczy, od 1 lutego 2021 roku funkcję tę pełni dr Jurij Hajduk.

Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie prowadzi kształcenie na kierunku Stosunki międzynarodowe od roku akademickiego 2010/2011 (Decyzja Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 23 lipca 2010 roku).

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Kształcenie na kierunku Stosunki międzynarodowe prowadzone jest na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Od roku akademickiego 2022/2023 obowiązuje program studiów opracowany zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 27 września 2018 roku w sprawie studiów. Zgodnie z obowiązującymi przepisami kierunek zaliczany jest do dziedziny nauk społecznych i przypisany jest do dyscypliny nauki o polityce i administracji. Program studiów wpisuje się w misję Uczelni, jak i jej strategiczne cele rozwoju zawarte w Strategii rozwoju na lata 2019-2025 z dnia 15 października 2019 r., zgodnie z którymi priorytetem Uczelni jest przekazywanie studentom i słuchaczom najnowszej wiedzy w zakresie m.in. nauk społecznych w sposób rzetelny i innowacyjny, z zachowaniem dbałości o jakość kształcenia oraz wysoki poziom naukowy i zawodowy absolwentów.

Program studiów, w ramach którego prowadzone są dwie specjalności (Międzynarodowy wymiar obsługi ruchu granicznego i ochrona granic oraz Zarządzanie bezpieczeństwem międzynarodowym), w bezpośredni sposób nawiązuje do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego Lubelszczyzny, w szczególności w odniesieniu do bliskiego położenia przy granicy z Ukrainą i Białorusią. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi daje możliwość odbywania praktyk zawodowych, ale także unowocześnienia procesu dydaktycznego oraz aktywizacji studentów. Jednocześnie tak skonstruowany program zapewnia kształcenie specjalistów zgodnie z potrzebami rynku pracy. Opracowany program studiów definiuje opis kwalifikacji uzyskanych lub możliwych do uzyskania po ukończeniu studiów oraz możliwości zatrudnienia oddzielnie dla każdej specjalności. Absolwent kierunku SM otrzymuje tytuł zawodowy licencjata. Proces kształcenia przygotowuje absolwenta do pracy w wielu instytucjach publicznych, w tym także międzynarodowych oraz służbach mundurowych i sektorze prywatnym działającym w środowisku międzynarodowym. Wspólne dla obu specjalności przedmioty dają możliwość zdobycia podstawowej wiedzy oraz nabycia podstawowych kompetencji zawodowych charakterystycznych dla dziedziny nauk społecznych. Wraz z wyborem specjalności studenci rozszerzają swoją wiedzę i umiejętności jednocześnie zdobywając specjalistyczne kompetencje.

Program studiów został opracowany zgodnie z krajowymi i międzynarodowymi wytycznymi (zalecenia Procesu Bolońskiego). Opracowana koncepcja kształcenia realizowana w PANS w Chełmie wyróżnia się ustawicznym dostosowywaniem programu do potrzeb regionalnego rynku pracy, przygotowaniem studentów do pracy w instytucjach publicznych krajowych i międzynarodowych, sektorze prywatnym, mediach oraz służbach mundurowych. Jednocześnie program studiów umożliwia absolwentom rozwijanie umiejętności niezbędnych do projektowania własnej ścieżki zawodowej, krytycznego myślenia i oglądu świata w zakresie relacji międzynarodowych oraz kompetencji zawodowych i społecznych.

Program studiów skonstruowany został w taki sposób, aby zapewnić osiągnięcie zakładanych celów, czyli przygotowanie do podejmowania zawodów i ról społecznych, wymagających dynamicznego dostosowywania się do odmiennych uwarunkowań zawodowych. Celem kształcenia na kierunku SM jest także rozwijanie w studentów krytycznej analizy literatury naukowej, poznawanych faktów oraz umiejętności rozumienia i wykorzystywania uzyskanej wiedzy. Dzięki studiom studenci nabywają i doskonalą określone umiejętności, np.: wyszukiwania informacji, panowania nad dużą ilością danych, samodzielności pracy, pisania, dyscypliny, krytycyzmu czy też wrażliwości na odmienności kulturowe. Studia wdrażają do samodzielnego przygotowywania prac naukowych. Dodatkowo program zapewnia rozwój studenta pod kątem poszerzenia znajomości języka obcego oraz wzbudzenia potrzeby ciągłego doskonalenia się. Absolwent kierunku jest przygotowany do poszerzania swojej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na studiach

drugiego stopnia. Wymienione powyżej cele kształcenia znajdują swoje odzwierciedlenie w efektach uczenia się. Łącznie sformułowano 17 kierunkowych efektów uczenia się odnoszących się do charakterystyki drugiego stopnia PRK poziom 6. Wszystkie spośród 8 efektów uczenia się z zakresu wiedzy odnoszą się do uzyskania kompetencji w dziedzinie nauk społecznych w zakresie dyscypliny nauk o polityce i administracji. W programie studiów zdefiniowano 10 efektów uczenia się z zakresu umiejętności, w większości ściśle powiązanych z kierunkiem SM i kompetencjami z zakresu dyscypliny nauki o polityce i administracji. Te, które uzupełniają te kompetencje to: umiejętność analizowania przedstawianych rozwiązań konkretnych problemów oraz dokonywania oceny ich skutków i wdrażania proponowanych rozwiązań, prezentowania własnego stanowiska, planowania pracy zespołu, współpracy w grupie, zastosowania technik skutecznego komunikowania i negocjacji czy też umiejętność uzupełniania i doskonalenia nabytej wiedzy i umiejętności oraz rozumienie potrzeby samokształcenia. Sformułowano także 3 kierunkowe efekty uczenia się z zakresu kompetencji społecznych, które dotyczą gotowości udziału w dyskusji i formułowania krytycznego podejścia do problemu, a w razie konieczności odwołania się do opinii eksperta, funkcjonowania w społeczeństwie obywatelskim oraz zachowywania się w sposób profesjonalny i etyczny w wypełnianiu swojej roli zawodowej. W procesie kształcenia duży nacisk położono na wiedzę praktyczną. W ten sposób opracowane efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem praktycznym. Program studiów nie przewiduje specjalnościowych i przedmiotowych efektów uczenia się. Przedmioty mają odwołania bezpośrednio do kierunkowych efektów uczenia się.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Program studiów został skonstruowany w oparciu o wytyczne odnoszące się do profilu praktycznego. Zadania stawiane przed studentami ukierunkowane są na zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do odnalezienia się w przyszłości na rynku pracy. Studenci, dzięki odbywanym praktykom zawodowym, mają możliwość konfrontacji uzyskanej w czasie zajęć wiedzy i umiejętności z realnymi warunkami spotykanymi w przyszłych miejscach pracy, co w sposób oczywisty sprzyja realizacji założonych w Programie studiów efektów uczenia się.

Treści programowe na kierunku SM co do zasady odnoszą się do dziedziny nauk społecznych i uwzględniają wiedzę z zakresu nauk o polityce i administracji. Przyjęte efekty uczenia się są zgodne z wiedzą z zakresu dyscypliny wiodącej.

Treści kształcenia dla poszczególnych przedmiotów ustalone są przez autorów sylabusów w oparciu o: efekty uczenia się, formę zajęć i aktualną wiedzę. W sylabusie określona została też liczba godzin niezbędna do osiągnięcia ustalonych efektów i celów przedmiotu. Liczba godzin ustalana jest na etapie tworzenia planu studiów i wynika z treści programowych i czasu niezbędnego do ich przyswojenia. Treści kształcenia zależą od charakteru zajęć i są powiązane z kierunkowymi efektami uczenia się oraz są dostosowane do poziomu i profilu kształcenia. Wiedzę studenci nabywają w trakcie wykładów, jednocześnie rozszerzają ją o umiejętności praktyczne na ćwiczeniach, konwersatoriach i w ramach praktyk zawodowych. Program jest zbudowany tak, aby w ramach kolejnych etapów nauki można było zwiększać poziom zaawansowania zarówno w zakresie wiedzy, umiejętności, jak i kompetencji społecznych.

Program studiów przewiduje możliwość nabycia przez absolwentów specjalności Międzynarodowy wymiar obsługi ruchu granicznego i ochrony granic dodatkowych uprawnień zawodowych potwierdzonych przez odpowiednie instytucje zewnętrzne. Na wniosek składany przez absolwenta przyznaje się uprawnienia agenta celnego uzyskiwane na podstawie wpisu na listę agentów celnych.

Studia na kierunku SM trwają 3 lata (6 semestrów). Po ich ukończeniu absolwent uzyskuje tytuł zawodowy licencjata. Kształcenie prowadzone jest w trybie stacjonarnym (studia bezpłatne) oraz

niestacjonarnym (studia odpłatne), jednak ze względu na małe zainteresowanie studiami w formie niestacjonarnej nie są one obecnie realizowane. Zajęcia na studiach stacjonarnych prowadzone są od poniedziałku do piątku.

Program studiów przewiduje uzyskanie 180 punktów ECTS. Czas kształcenia w wymiarze 6 semestrów jest właściwy ze względu na realizację programu studiów, przewidywanych treści kształcenia oraz osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się. Zajęcia prowadzone na kierunku wymagają bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów. Praktyki zawodowe odbywają się z bezpośrednim udziałem opiekuna z ramienia zakładu pracy. Punkty ECTS, przypisane do przedmiotów, odzwierciedlają zarówno faktyczne godziny kontaktowe, jak i pracę własną studenta. Plan studiów zakłada, że na 1 punkt ECTS przypada nie więcej niż 30 godzin pracy studenta (godziny kontaktowe i praca własna). Łączną liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia, wynosi 104,1. W związku z praktycznym charakterem studiów, studenci muszą uzyskać minimum 52,22% punktów ECTS na zajęciach kształtujących umiejętności praktyczne, tj. na ćwiczeniach, seminariach dyplomowych, praktykach zawodowych itp. Łączna liczba punktów ECTS, jaką student uzyskuje w ramach takich zajęć, niezależnie od formy studiów, wynosi 94. Program studiów przewiduje także możliwość wyboru zajęć, którym przypisano 48,89% punktów ECTS (88 punktów ECTS), co umożliwia studentom elastyczne planowanie ścieżki kształcenia.

Kompetencje językowe kształtowane są podczas lektoratów języka obcego. Prowadzone są one w łącznym wymiarze 120 godzin, rozłożonych równomiernie w semestrach I, II, III i IV studiów (po 30 godzin). Ten sam wymiar godzin obowiązuje na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych.

Regulamin studiów (§10 ust. 2) dopuszcza możliwość prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Program studiów uchwalony przez Senat PWSZ w Chełmie w 2022 roku, przewiduje możliwość prowadzenia części zajęć zdalnie. Przed rozpoczęciem każdego roku akademickiego, na wniosek kierownika Katedry, Dyrektor Instytutu może podjąć decyzję o prowadzeniu części zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W bieżącym roku akademickim wszystkie zajęcia są prowadzone stacjonarnie. Decyzją Rektora prowadzący zajęcia zdalne są zobowiązani do korzystania z platformy Google Suit for Education, która stwarza możliwości do zdalnego nauczania, przekazywania wiedzy, materiałów dydaktycznych oraz komunikacji on-line pomiędzy nauczycielem akademickim a studentami.

Zajęcia dydaktyczne odbywają się w grupach studenckich, a ich liczebność zależy od formy i rodzaju zajęć, i jest zgodna z Zarządzeniem nr 89/2019 w sprawie liczebności grup studenckich (z późn. zm.). Wykłady prowadzone są dla całego kierunku lub specjalności. Przedmioty kierunkowe prowadzone są wspólnie dla studentów różnych specjalności. Wykłady z danego przedmiotu, przewidzianego dla kilku specjalności, prowadzone są dla nich wszystkich łącznie. Ćwiczenia, lektoraty i zajęcia z wychowania fizycznego odbywają się w grupach, których liczebność nie przekracza 30 osób.

Proces uczenia się jest dostosowany do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów. Prawa i obowiązki studenta, w tym studenta będącego osobą z niepełnosprawnością lub przewlekłe chorą, w zakresie jego indywidualnych potrzeb oraz organizacji studiów określone zostały w Regulaminie studiów (w paragrafach od 21 do 26). Na wniosek studenta Rektor może wyrazić zgodę na odbywanie studiów według indywidualnej organizacji studiów (IOS), określając formę oraz szczegółowe zasady jej odbywania. Warunki odbywania studiów oraz sposób przeprowadzania zaliczeń i egzaminów są dostosowywane do rodzaju i stopnia niepełnosprawności studenta. IOS jest przyznawany również studentom wyróżniającym się dobrymi wynikami w nauce, osiągniętymi wybitnymi wynikami sportowymi, uczestniczącym w pracach o charakterze naukowym, skierowanym na studia w innej uczelni krajowej lub zagranicznej, studentkom w ciąży i studentom będącym rodzicami, przyjętym na studia w wyniku potwierdzenia wcześniej osiągniętych efektów uczenia się lub w innych, szczególnie uzasadnionych przypadkach. Student może również, za zgodą Rektora, podjąć dodatkowe studia poza kierunkiem lub specjalnością już studiowaną lub studiować przedmioty nie należące do realizowanego przez niego programu studiów.

W toku nauczania stosowane są zróżnicowane metody kształcenia indywidualnie dobierane dla każdego z przedmiotów z uwzględnieniem rodzaju i formy prowadzonych zajęć. Do najczęściej stosowanych metod należą: wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, przygotowanie referatów, dyskusje problemowe i panelowe, analiza materiałów źródłowych i analiza przypadków, gry symulacyjne czy burza mózgów, a także technika synonimów, praca w parach, praca w grupach. Umożliwiają one studentom osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Program studiów przewiduje możliwość osiągnięcia danego efektu uczenia się w ramach kilku różnych przedmiotów.

Wykorzystywanymi sposobami sprawdzania osiągnięcia efektów uczenia się przez studenta są prace pisemne (referaty, prezentacje, zaliczenia i egzaminy, prace projektowe) lub ustne (kolokwia, egzaminy i zaliczenia). Tematyka prac egzaminacyjnych oraz zaliczeniowych jest ściśle związana z tematyką zajęć. Ostateczną metodą sprawdzenia osiągnięcia efektów uczenia się jest przygotowanie przez studenta pracy dyplomowej i jej obrona przed komisją egzaminacyjną.

Umiejętności praktyczne są rozwijane podczas praktyk zawodowych, które stanowią integralną część programu studiów, a ich wymiar dostosowany jest do wymagań opisanych w Ustawie. Szczegółowe zasady odbywania praktyk określone są w Regulaminie studiów oraz w Regulaminie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych. Miejsce odbywania praktyk: podmioty gospodarcze i organizacje dowolnego typu, w tym przedsiębiorstwa dowolnego rodzaju działalności, formy własności i wielkości, przedsiębiorstwa i organizacje sektora publicznego, agencje i organizacje stanowiące otoczenie instytucjonalne działalności gospodarczej, jednostki obsługujące handel i wymianę międzynarodową, instytucje publiczne, naukowo-badawcze, oświatowe, placówki kultury lub inne podmioty pozwalające osiągnąć założone cele i efekty uczenia się.

W procesie realizacji praktyk studenta obowiązuje 8-godzinny dzień praktyki, w trakcie którego student podejmuje aktywność na rzecz realizacji zadań zawodowych organizowanych w zakładzie pracy pod opieką zakładowego opiekuna praktyk bądź osoby nadzorującej. Praktyki zawodowe należą do zajęć kształcących umiejętności praktyczne, a ich charakter sprawia, że mogą być realizowane w wybranym przez studenta przedsiębiorstwie, które spełnia założenia programu praktyki zawodowej. Podstawowym wymogiem, jaki musi spełniać ta jednostka, jest możliwość zrealizowania przez studenta założonych celów praktyki oraz osiągnięcie wszystkich przyjętych w programie studiów efektów uczenia się. Ewaluacji potencjału zakładu w tym zakresie dokonuje uczelniany opiekun praktyki na podstawie informacji przekazanych przez studenta, danych znajdujących się na stronie internetowej tego przedsiębiorstwa albo poprzez odwiedzinę w tej instytucji lub rozmowę telefoniczną z osobą upoważnioną. W przypadku, gdy student ma trudności ze znalezieniem odpowiedniego miejsca do odbycia praktyki, PANS w Chełmie pomaga mu w tym, proponując odpowiednie podmioty. Uczelnia ma zawarte porozumienia, obejmujące realizację praktyk, z przedsiębiorstwami z miasta oraz regionu. Po stronie PANS, Dyrektor Instytutu powołuje uczelnianego opiekuna praktyk, a instytucja, w której student odbywa swoje praktyki, jest zobowiązana do wyznaczenia zakładowego opiekuna praktyk. Poprzez uczestnictwo w praktykach zawodowych i po pozytywnej weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się, student uzyskuje punkty ECTS. Praktyki zawodowe zaliczane są do zajęć odbywających się przy bezpośrednim udziale nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących te zajęcia.

Program studiów przewiduje 960 godzin praktyk z przypisanymi łącznie 32 punktami ECTS. Praktyki podzielono na cztery części. Praktyka zawodowa I ma wymiar 330 godzin i odbywa się w II semestrze studiów. Przypisano jej 11 punktów ECTS. Praktyka zawodowa II odbywa się w trakcie III semestru studiów. Ma ona wymiar 150 godzin i przypisano jej 5 punktów ECTS. Praktyka zawodowa III ma wymiar 330 godzin i odbywa się w IV semestrze studiów. Przypisano jej 11 punktów ECTS. Praktyka zawodowa IV odbywa się w trakcie V semestru studiów. Ma wymiar 150 godzin i przypisano jej 5 punktów ECTS. Rozkład zajęć na kierunku jest układany w taki sposób, aby studenci mogli odbywać praktykę nie tylko w trakcie wakacji, ale także w okresie trwania zajęć dydaktycznych - jeden dzień w tygodniu jest dniem wolnym od zajęć, w którym studenci mogą odbywać praktykę zawodową.

Program zakłada, że studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych odbywają praktyki w tym samym wymiarze i na tych samych zasadach. Ponadto do programu studiów wprowadzone zostały

zajęcia, których celem jest przygotowanie studentów do praktyk zawodowych. Jest to przedmiot Warsztaty – przygotowanie do praktyk, odbywający się w semestrze I. Jego celem jest rozwijanie w studentów świadomego wyboru miejsca i charakteru praktyki. W jego trakcie studenci są szczegółowo zapoznawani z organizacją praktyk, obowiązującą dokumentacją oraz warunkami ich zaliczenia. Ponadto studenci rozwijają kompetencje miękkie poprzez diagnozę własnych zainteresowań i potencjału, pracę z narzędziami do rozwoju osobistego i refleksję. Doskonałą metody sprawnego uczenia się, komunikacji interpersonalnej, współdziałania, pracy zespołowej, stawiania i realizacji celów oraz ich ewaluacji.

Praktyka zawodowa odbywa się w oparciu o „Program studenckiej praktyki zawodowej”, realizowany na kierunku Stosunki międzynarodowe, który opracowany jest zgodnie z Regulaminem Zajęć Praktycznych i Praktyk Zawodowych przez uczelnianego opiekuna praktyk oraz w oparciu o uszczegółowiony program praktyk zawodowych, uzgodniony indywidualnie przed rozpoczęciem praktyk przez studenta oraz zakładowego opiekuna praktyk, uwzględniający specyfikę zakładu pracy. Program powinien umożliwić studentowi osiągnięcie wszystkich założonych efektów uczenia się. Zakres praktyk zgodnie z w/w programem winien obejmować takie zagadnienia jak: szkolenie stanowiskowe na stanowisku pracy, zapoznanie się z głównymi aspektami funkcjonowania przedsiębiorstwa/instytucji, w której odbywana jest praktyka, zapoznanie ze strukturą organizacyjną, organizacją, zasadami jej funkcjonowania, profilem działalności, zadaniami i celami, zapoznanie z oceną ryzyka zawodowego występującego w organizacji/instytucji w której odbywana jest praktyka zawodowa, praktyczne zapoznanie z eksploatacją urządzeń technicznych występujących w instytucji/organizacji, poznanie technologii, rozwiązań organizacyjnych, obiegiem dokumentów, zapoznanie z przepisami prawnymi, w tym aktami normatywnymi obowiązującymi w organizacji regulującymi działalność danej jednostki lub mające w stosunku do niej bezpośrednie odniesienie, zapoznanie z organizacją pracy administracyjno-biurowej, organizacyjno-promocyjnej, realizacją konkretnych zadań związanych z wybraną przez studenta specjalnością na kierunku stosunki międzynarodowe.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Warunki, tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia uchwała Senat Uczelni – zasady rekrutacji na I rok studiów w roku akademickim 2022/23 zostały określone w Uchwałach Senatu nr 2/CL/2021 w sprawie warunków i trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na I rok studiów w roku akademickim 2022/2023 (z późn. zm.), na rok akademicki 2023/24 w Uchwale Senatu nr 1/CLX/2022 w sprawie warunków i trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na I rok studiów na rok akademicki 2023/2024 (z późn. zm.). Przyjęcie kandydatów następuje w drodze postępowania kwalifikacyjnego, które uwzględnia wyniki egzaminu maturalnego i oceny na świadectwie ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej lub świadectwie dojrzałości lub innym dokumencie uzyskanym za granicą, uwierzytelnionym (*apostille*) i przetłumaczonym na język polski przez tłumacza przysięgłego. Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacje uzyskane w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej, określa Regulamin Studiów. Z kolei zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów określa Regulamin potwierdzania efektów uczenia się.

Kandydaci na I rok studiów mogą dokonać potwierdzenia (weryfikacji i uznania) efektów uczenia się zdobytych poza systemem studiów, w ramach edukacji pozaformalnej i nieformalnej. Zasady potwierdzania uzyskanych w ten sposób efektów uczenia się określono w Regulaminie zatwierdzonym Uchwałą Senatu nr 6/CXXXV/2019 w sprawie Regulaminu potwierdzenia efektów uczenia się. Możliwe jest zaliczenie osobie ubiegającej się o uznanie efektów uczenia się określonych przedmiotów (w tym zajęć praktycznych i praktyk zawodowych) wraz z przypisanymi efektami uczenia się oraz punktami ECTS. Można zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do

zajęć objętych programem studiów. Osoby przyjęte na studia w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się są włączone do regularnego trybu studiów i zwolnione z realizacji przedmiotów, dla których efekty zostały uznane w procesie potwierdzania efektów uczenia się lub mogą ubiegać się o indywidualną organizację studiów.

Przenoszenie oraz uznawanie punktów ECTS przypisanych do zajęć, w tym zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, zaliczonych przez studenta w PANS w Chełmie lub w innej uczelni, w tym zagranicznej, następuje zgodnie z zasadami określonymi w Regulaminie studiów. Decyzję o przeniesieniu punktów ECTS przypisanych do zajęć podejmuje na wniosek studenta Dyrektor Instytutu po stwierdzeniu zbieżności uzyskanych efektów uczenia się. Dyrektor Instytutu może wystąpić z wnioskiem o opinię do prowadzącego przedmiot lub opiekuna praktyk.

Zasady weryfikacji efektów uczenia się osiąganych przez studentów zostały określone w Zarządzeniu nr 110/2021 w sprawie weryfikacji efektów uczenia się. Weryfikacja obejmuje wszystkie kategorie efektów, tj. wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Ocena skuteczności osiągania przez studentów zakładanych efektów uczenia się odbywa się w trzech etapach. Pierwszy etap – efekty osiągnięte na poziomie przedmiotów. Wykorzystywane są tu metody sprawdzania osiągania efektów uczenia się, które określone są w sylabusach. Drugi etap – dyplomowanie. Studenci przygotowują prace dyplomowe, zgodne z ich zainteresowaniami oraz przyjętymi efektami uczenia się. Egzamin dyplomowy odbywa się według zasad określonych w Zarządzeniu nr 89/2021 w sprawie Procesu dyplomowania. Trzeci etap – praktyki zawodowe. Są one obowiązkowe i odbywają się w oparciu o Regulamin Zajęć Praktycznych i Praktyk Zawodowych, stanowiący załącznik do Zarządzenia nr 82/2019 w sprawie Regulaminu zajęć praktycznych i praktyk zawodowych (z późn. zm.). Organizacja przyjmująca studenta na praktyki dokonuje oceny osiągnięcia efektów uczenia się (na specjalnym formularzu). Opiekunowie praktyk na bieżąco monitorują stan uzyskiwania efektów uczenia się przez studentów i w przypadkach szczególnych podejmują stosowne działania.

Na Uczelni funkcjonuje System Zapewnienia Jakości Kształcenia, który reguluje zasady weryfikacji stopnia osiągania przez studentów efektów uczenia się. Na pierwszych zajęciach każdy nauczyciel informuje studentów o zakładanych efektach uczenia się, kryteriach oceniania, zasadach zaliczenia przedmiotu, metodach realizacji zajęć oraz obowiązującej literaturze. Sylabusy (karty przedmiotów) sporządzane są według wzoru i określają wskazane przez nauczyciela metody weryfikacji efektów uczenia się. Efekty uczenia się z zakresu wiedzy sprawdzane są za pomocą egzaminów pisemnych lub ustnych. Jako formy egzaminów i zaliczeń pisemnych stosuje się: zestawy pytań, prace pisemne oraz testy jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru, prezentacje i wystąpienia. W pracy ze studentem nauczyciele mogą wykorzystać również przygotowane opisy przypadków. Prowadzący jest zobowiązany poinformować studenta o wynikach oceny. System oceniania studenta w toku realizacji zajęć praktycznych/praktyk zawodowych polega na weryfikacji założonych efektów uczenia się w konkretnym działaniu praktycznym studenta (ocena wstępna, bieżąca oraz końcowa). Na ocenę końcową składa się poziom wykorzystania przez studenta wiedzy i umiejętności oraz weryfikacja w praktycznym działaniu przydatności do zawodu poprzez ocenę posiadanych kompetencji społecznych. Szczegółowe kryteria oceny czynności i zadań wykonywanych przez studenta podczas praktyk zawodowych zawarte są w Regulaminie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych oraz w Ocenie z realizowanych zadań zawodowych w ramach praktyki (załącznik nr 4 do dokumentacji zaliczenia praktyk).

Ocena stopnia osiągnięcia efektów uczenia się jest prowadzona dla wszystkich zajęć (również praktyk). Kontrolę nad czym procesem sprawują prowadzący zajęcia. Zgodnie z opisanymi w sylabusach sposobami weryfikacji założonych efektów uczenia się, stosowane są metody adekwatne do monitorowanego efektu oraz skalą ocen od 2 do 5. Na podstawie uzyskanych ocen określa się stopień osiągnięcia efektów uczenia się – w trakcie trwania semestru i na jego zakończenie.

W procesie dyplomowania stopień osiągnięcia efektów uczenia się określany jest w oparciu o ocenę pracy dyplomowej i ustny egzamin dyplomowy. Ocena z egzaminu wraz z oceną pracy dyplomowej oraz oceną średnią z całego toku studiów stanowią oceną końcową, świadczącą o finalnym stopniu osiągnięcia efektów uczenia się. Prace dyplomowe są weryfikowane w systemie

antyplagiatowym. Zgodnie z procedurą weryfikacji prac dyplomowych (Zarządzenie nr 88/2021 w sprawie procedury weryfikacji prac dyplomowych systemem antyplagiatowym). Przekroczenie dopuszczalnych wskaźników podobieństwa obliguje promotora do niedopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego lub skierowanie jego sprawy do komisji dyscyplinarnej. Proces dyplomowania obowiązujący w Uczelni, w tym także na kierunku SM, reguluje Zarządzenie nr 89/2021 w sprawie Procesu dyplomowania.

Bezpośrednią weryfikację efektów uczenia się prowadzą nauczyciele w czasie prowadzonych zajęć i po ich zakończeniu (zaliczenia i egzaminy w trakcie i po zakończeniu praktyk, a także podczas egzaminu dyplomowego – ostateczna weryfikacja). Ocena stopnia uzyskiwanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dokonywana jest przez nauczycieli zgodnie z przyjętą w Uczelni formą ich weryfikacji i walidacji (test, projekt, prezentacja, zadanie do wykonania, sprawdzian praktyczny, sprawdzian pisemny z wiedzy teoretycznej, sprawdzian ustny, praca pisemna, zaliczenie, egzamin ustny, pisemny i inne). Pośrednią weryfikację realizacji efektów uczenia się prowadzi Dyrektor Instytutu lub osoby przez niego wyznaczone poprzez hospitacje zajęć poszczególnych prowadzących oraz poprzez rozmowy ze studentami i za pośrednictwem badań ankietowych. Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na Kierunku Stosunki Międzynarodowe analizuje wyniki sesji egzaminacyjnych, z punktu widzenia weryfikacji efektów uczenia się, zwracając szczególną uwagę na przedmioty, gdzie jest nieproporcjonalnie wysoka liczba ocen niedostatecznych i/lub bardzo dobrych. Komisja identyfikuje przyczyny takiego stanu i rekomenduje środki zaradcze. Po każdym semestrze, studenci odnoszą się do sposobu realizacji programu studiów biorąc udział w anonimowej ankiecie, oceniającej prowadzących zajęcia. Ocena nauczycieli jest również wykonywana okresowo z zastosowaniem arkusza określonego w Zarządzeniu nr 77/2021 w sprawie Określenia kryteriów, trybu i podmiotu dokonującego oceny okresowej nauczycieli akademickich za okres od dnia 1 października 2021 r. do dnia 30 września 2025 r. Odbywają się także hospitacje, zgodnie z Zarządzeniem nr 71/2018 w sprawie Hospitacji zajęć dydaktycznych. Takie działania znacząco wpływają na doskonalenie i realizację programu studiów.

Zasady dyplomowania zostały ustalone w Zarządzeniu Rektora nr 89/2021 w sprawie procesu dyplomowania. Szczegółowe zasady na kierunku zostały natomiast określone w Zarządzeniu nr 5/2021 Dyrektora IN w sprawie szczegółowych zasad dyplomowania na kierunku Stosunki międzynarodowe. Nakładają one na Dyrektora Instytutu obowiązek zapewnienia właściwej jakości procesu dyplomowania. We współpracy z Kierownikiem Katedry SM: przygotowuje wykaz osób proponowanych na promotorów prac dyplomowych; weryfikuje, po wcześniejszym zaopiniowaniu przez kierunkową komisję, zgodność tematów prac dyplomowych z efektami uczenia się określonymi dla danego kierunku studiów oraz zatwierdza je. Studentowi przysługuje prawo zapoznania się z oceną i recenzją pracy. Podczas egzaminu dyplomowego Komisja egzaminacyjna ocenia stopień opanowania przez dyplomanta efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, właściwych dla kierunku studiów.

W PANS w Chełmie istnieje obowiązek gromadzenia i przechowywania przez nauczycieli akademickich pisemnych prac studentów (prac sprawdzających i zaliczeniowych/semestralnych) potwierdzających zdobycie przez studentów założonych efektów uczenia się, a w przypadku zaliczeń i egzaminów ustnych – protokołów egzaminacyjnych i zaliczeniowych z wykazem pytań zgodnie z założonymi w karcie (sylabusie) przedmiotu efektami uczenia się. Prace te przechowywane są zgodnie z Zarządzeniem nr 101/2021 w sprawie Przechowywania prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych. Prace dyplomowe przechowywane są zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 27 września 2018 roku w sprawie studiów.

Zgodnie z zeszłorocznym (rok akademicki 2021/2022) badaniem losów absolwentów, 37% badanych wskazało, że studia spełniły ich oczekiwania w stopniu wyższym niż oczekiwano, 21% odpowiedziało, że całkowicie. Nikt z ankietowanych nie odpowiedział, że studia w ogóle nie spełniły jego oczekiwań. Absolwenci ocenili przydatność wiedzy i umiejętności wyniesionych z uczelni – 18% wskazało odpowiedź bardzo przydatne, zaś 44% jako przydatne.

Absolwenci stosunkowo dobrze oceniają stopień swojego przygotowania do wymogów obecnego rynku pracy. 59% osób stwierdziło, że są wysoko przygotowani do rynku pracy na płaszczyźnie

praktycznej, zaś 31% - że średnio. Jeśli chodzi o przygotowanie teoretycznie to 61% uważa, że są wysoko przygotowane teoretycznie, zaś 27%, że średnio. Absolwenci ocenili także swoją wiedzę z obszarów związanych z poszukiwaniem pracy w momencie ukończenia studiów: sporządzanie dokumentów aplikacyjnych, rozmowa kwalifikacyjna, metody poszukiwania pracy, wiedza na temat możliwych obszarów zatrudnienia, zagadnienia związane z prowadzeniem firmy uznając w 44%, że jest to wiedza na poziomie dobrym (ocena 4 w 5-stopniowej skali, gdzie 1 to ocena najniższa, a 5 najwyższa). Respondenci wskazali też, że 16% z nich zamierza w najbliższym czasie po ukończeniu studiów podjąć dalsze kształcenie/naukę na studiach II stopnia.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	<p>Zaleca się przyjęcie i stosowanie zasad dyplomowania specyficznych dla kierunku studiów, w tym definiujących wymogi merytoryczne w odniesieniu do prac dyplomowych, tak aby były one powiązane z dyscypliną naukową nauki o polityce i administracji.</p>	<p>Przyjęto zasady dyplomowania dla kierunku Stosunki międzynarodowe, które zostały zawarte w <i>Zarządzeniu Dyrektora Instytutu Neofilologii w sprawie szczegółowych zasad dyplomowania na kierunku Stosunki międzynarodowe</i> (dalej: Zarządzenie) oraz dokumencie <i>Wytyczne i rekomendacje w sprawie przygotowania prac dyplomowych na kierunku Stosunki międzynarodowe</i> (dalej: Wytyczne). W opracowanych wytycznych zostały zawarte wymogi merytoryczne i formalne, które stanowiąc będą zuniwersalizowany wzór stosowania właściwej metodologii. Zarządzenie natomiast wprowadza rozwiązania, które służyć będą zapewnieniu kontroli jakości prac dyplomowych oraz zgodności ich powiązania z dyscypliną wiodącą nauki o polityce i administracji. Wskazano także podmioty, które na różnych etapach kształcenia sprawują nad tym kontrolę: Dyrektor Instytutu we współpracy z Kierownikiem Katedry oraz Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku Stosunki Międzynarodowe.</p> <p>Przyjęte rozwiązania zawarte w ww. dokumentach wprowadzają rozwiązania, których zadaniem jest zapewnienie stosowania wymogów merytorycznych, które będą zgodne z dyscypliną naukową nauki o polityce i administracji. Pierwszym z nich jest wymóg zawarty w §2 zarządzenia mówiący o zatwierdzeniu wykazu prowadzących seminaria dyplomowe wraz z opisem tematyki seminariów dyplomowych, które muszą być zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się. Kolejnym etapem jest zatwierdzenie tematów prac dyplomowych (§3). Zanim propozycje tematów trafią do zatwierdzenia komisja kierunkowa dokonuje analizy ich zgodności z kierunkowymi efektami uczenia się, po czym przedstawia wyniki analizy wraz z rekomendacjami Dyrektorowi Instytutu i Kierownikowi Katedry. Komisja kierunkowa cyklicznie analizuje proces dyplomowania, ze szczególnym uwzględnieniem zgodności tematów prac z efektami uczenia się, jakości prac dyplomowych, jakości recenzji,</p>

		<p>adekwatności wystawionych ocen przez promotora i recenzenta, a także skuteczności podjętych wcześniej działań projakościowych dotyczących procesu dyplomowania (§6).</p> <p>Przyjęte zasady dyplomowania zaczęły w pełnym wymiarze obowiązywać w roku akademickim 2021/2022.</p>
2.	<p>Zaleca się wprowadzenie rozwiązań zapewniających kompleksowość oraz porównywalność recenzji, wprowadzenie jednolitych kryteriów oceny pracy dyplomowej oraz wymogu uzasadnienia oceny pracy dyplomowej.</p>	<p>Przyjęty wzór recenzji przewiduje między innymi ocenę zgodności zawartych w pracy treści z przyjętym tytułem pracy, ocenę układu pracy, struktury, a także kompletności hipotez w stosunku do przyjętego tytułu pracy. Zakłada także merytoryczną jej ocenę oraz nakłada na recenzenta obowiązek odniesienia się do kwestii spełnienia wymagań formalnych.</p> <p>Zarządzenie Dyrektora obliguje recenzenta do pogłębionej analizy stopnia rozwiązania zadania badawczego oraz szczegółowego uzasadnienia wystawionej oceny (§6, p.4). Komisja kierunkowa dokonuje cyklicznej analizy procesu dyplomowania ze szczególnym uwzględnieniem jakości recenzji (§6).</p> <p>Ponadto od roku akademickiego 2020/2021 odbywają się corocznie szkolenia dla recenzentów prac dyplomowych (pierwsze szkolenie odbyło się 20 kwietnia 2021 r.). Szkolenia, prowadzone przez pracowników Katedry Pedagogiki PANS w Chełmie, mają charakter teoretyczny i praktyczny. Podczas szkoleń podejmowane są następujące zagadnienia: w części teoretycznej – kryteria oceny prac dyplomowych; cechy dobrej recenzji; argumentacja w recenzji; w części praktycznej: analiza i korekta recenzji; redagowanie i analiza recenzji prac dyplomowych napisanych w Katedrze Stosunków Międzynarodowych. Prowadzące szkolenie to: dr Beata Kucharska (dr nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa polskiego), dr Lucyna Sikorska (doktor nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa polskiego).</p>
3.	<p>Zaleca się wdrożenie skutecznych działań projakościowych mających na celu zapobieganie powstawaniu w przyszłości zdiagnozowanych nieprawidłowości</p>	<p>Po wizytacji w 2021 r., zgodnie z zaleceniami PKA, wprowadzone zostały: <i>Zarządzenie Dyrektora Instytutu Neofilologii w sprawie szczegółowych zasad dyplomowania na kierunku Stosunki międzynarodowe</i> (stanowiące uszczegółowienie obowiązujących dotychczas zasad ogólnouczelnianych wprowadzonych Zarządzeniem Rektora PWSZ w Chełmie w sprawie procesu dyplomowania w PWSZ w Chełmie) oraz <i>Wytyczne i rekomendacje w sprawie przygotowania prac dyplomowych na kierunku Stosunki międzynarodowe</i>.</p> <p>Przyjęte akty prawne wprowadziły obowiązek: zatwierdzania przez dyrektora wykazu prowadzących</p>

		<p>seminaria dyplomowe wraz z opisem tematyki seminariów dyplomowych, które muszą być zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się; zatwierdzenia tematów prac dyplomowych przez Dyrektora Instytutu we współpracy z Kierownikiem Katedry, przy czym komisja kierunkowa jest zobligowana do analizy ich zgodności z kierunkowymi efektami uczenia się; komisja kierunkowa jest także zobligowana do cyklicznej analizy procesu dyplomowania, w trakcie której monitoruje prawidłowość stosowanych zaleceń.</p> <p>Przyjęte działania projakościowe, w ocenie kierunkowej komisji przyniosły wynik pozytywny. Tematy prac zatwierdzone przez Dyrektora Instytutu wydają się w całości być powiązane z dyscypliną nauki o polityce i administracji i są zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się. Po przeprowadzonej analizie recenzji prac dyplomowych z roku 2020/2021 komisja kierunkowa rekomendowała, dokładniejsze omówienie/ocenę elementów konstrukcyjnych pracy: celu, hipotez czy metod badawczych, a także dokładniejsze omówienie wykorzystanych w pracy źródeł. W przypadku niektórych prac stwierdzono także braki zastosowania poszczególnych elementów wskazanych w Wytycznych. W czasie analizy prac i recenzji prac z roku 2021/2022 odnotowano natomiast znaczącą poprawę jakości prac i recenzji do nich.</p>
--	--	---

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Kadra dydaktyczna prowadząca zajęcia na kierunku SM składa się z 2 profesorów tytularnych, 2 doktorów habilitowanych, 6 doktorów oraz 12 magistrów (ogółem 22 wykładowców). Na uwagę zasługuje fakt, że dla 19 z nich (1 dr hab., 6 dr. i 12 mgr.) Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy. Pozostali pracownicy zatrudnieni są na pierwszym etapie na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II oraz innych instytucjach.

Wykształcenie i dorobek kadry dydaktycznej obejmują szerokie spektrum specjalizacji (nauki polityczne, historia, geografia polityczna, nauki prawne, administracja, ekonomia i in.), co zapewnia wysoką jakość nauczania. Zakres prowadzonych zajęć przez każdego z wykładowców jest zharmonizowany z dziedziną specjalizacji, dorobkiem naukowym lub doświadczeniem zawodowym – część kadry posiada bowiem doświadczenie pracy w strukturach administracji publicznej i samorządowej oraz w sektorze pozarządowym i prywatnym. Dokładne informacje o dorobku naukowym i doświadczeniu zawodowym kadry SM znajdują się w tabelach będących załącznikami do raportu.

Wykładowcy wykazują się także aktywnością międzynarodową zarówno poprzez współpracę akademicką (np. z Wołyńskim Narodowym Uniwersytetem im. Łesi Ukrainki w Łucku, Ukraińskim Uniwersytetem Katolickim we Lwowie, Uniwersytetem Lotniczym w Kijowie, Narodowym Uniwersytetem Politechnika Lwowska, Uniwersytetem Narodowym im. Iwana Franki we Lwowie oraz Międzynarodową Szkołą Zarządzania w Preszowie – Słowacja czy Uniwersytetem w Ostrawie – Czechy), jak i doświadczeniem w realizacji międzynarodowych projektów badawczo-szkoleniowych

w ramach programu Erasmus+ czy Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina i in.

Narzędziem wspierania rozwoju aktywności naukowej jest wydawane przez IN Czasopismo Naukowe "Language, Culture, Politics. International Journal" - <http://lcpijournal.pwsz.chelm.pl>. W wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych z dnia 9 lutego 2021 czasopismu przyznano 20 punktów.

Biorąc pod uwagę obecność studentów pochodzących z Ukrainy, warto zaznaczyć, że kadra dydaktyczna jest dobrze przygotowana do udzielania konsultacji i kierowania przygotowaniem prac dyplomowych w języku ukraińskim.

Ponadto w Uczelni istnieje system motywacyjny, którego celem jest zwiększenie aktywności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej nauczycieli akademickich. Za wyróżniającą się aktywność nauczyciel akademicki może otrzymać nagrodę Rektora. Regulamin przyznawania nagród Rektora został wprowadzony Zarządzeniem nr 99/2020 w sprawie zasad i trybu przyznawania nagród Rektora. Natomiast Prawa i obowiązki zarówno pracowników, jak i pracodawcy oraz zasady ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich dla poszczególnych grup pracowników i rodzajów stanowisk określa Regulamin pracy, wprowadzony Zarządzeniem nr 75/2019 w sprawie wprowadzenia Regulaminu pracy (z późn. zm.).

W PANS w Chełmie, w tym na kierunku SM, podstawową rolę w zapewnianiu wysokiej jakości kształcenia odgrywa – oprócz hospitacji czy okresowej oceny nauczycieli - ankietywanie zajęć dydaktycznych (obecnie ankieta studencka przeprowadzana jest w oparciu o Zarządzenie nr 111/2022 z 30 grudnia). Zgodnie z ww. procedurą, Dyrektor Instytutu i Kierownik Katedry uwzględniają wnioski z ankiety oceny prowadzącego zajęcia w okresowej ocenie pracowników, w polityce awansowej oraz przy obsadzie zajęć dydaktycznych. Dyrektor Instytutu przeprowadza też rozmowę z nauczycielami, którzy uzyskali najniższe oceny w badaniu ankietowym (sporządzane są notatki z rozmów Dyrektora Instytutu z najniżej ocenionymi pracownikami dydaktycznymi). Dyrektor Instytutu może zastosować także wobec nauczyciela, który uzyskał niską ocenę, działania kontrolne i zaradcze, określone przez komisję kierunkową.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Uczelnia jest właścicielem budynków dydaktycznych o łącznej powierzchni 14.285,07 m² oraz gruntów o powierzchni 112 ha. Zespół budynków przy ul. Pocztowej 54, Pocztowej 54 a i Pocztowej 52 w Chełmie, o łącznej powierzchni 7.790,60 m² jest położony na 1,3 ha działce, będącej w całości własnością Uczelni. Teren wraz z zabudową został przekazany Uczelni przez Urząd Miasta Chełm 6 listopada 2002 roku.

Kształcenie studentów kierunku SM odbywa się w budynku PANS przy ul. Wojsławickiej 8b, gdzie również mieści się Dział Obsługi Studenta. Powierzchnia budynku to 2.483,69 m². Działka o powierzchni ponad 1,2 ha, na której usytuowany jest budynek, stanowi własność Uczelni. W obiekcie znajduje się: 17 sal wykładowych; 1 klimatyzowana aula dla 240 osób, wyposażona w sprzęt audiowizualny, 16 pomieszczeń administracyjno-biurowych i gabinetów wykładowców, 1 pomieszczenie – magazyn, szatnia.

W budynku możliwe jest korzystanie z bezprzewodowego dostępu do Internetu. Ponadto w salach dydaktycznych Internet doprowadzony jest przewodowo. W czterech salach zamontowane są multimedialne tablice interaktywne, które w połączeniu z laptopem pozwalają na wykorzystywanie nowoczesnych form i technik nauczania podczas zajęć dydaktycznych. Na potrzeby studentów utworzona została nowoczesna pracownia językowa z 16 stanowiskami, zestawem bezprzewodowym oraz zestawem do bezprzewodowego sterowania pracownią z urządzeń mobilnych takich jak tablet, router wi-fi. Pracownia wyposażona jest także w pulpit tłumacza symultanicznego z mikrofonem i rejestratorem cyfrowym oraz w dwie kabiny tłumacza. Sale dydaktyczne wyposażone są w sprzęt

niezbędny do prawidłowej i nowoczesnej realizacji procesu dydaktycznego. Wyposażenie sal i laboratorium jest corocznie unowocześniane w celu zapewnienia najwyższego poziomu kształcenia.

Obiekt przy ul. Wojsławickiej 8b, jak inne budynki, w których mieści się Uczelnia, jest częściowo przystosowany dla studentów z niepełnosprawnościami, w tym ruchowymi (jest wyposażony w schodofaż). Pracownicy i studenci mogą korzystać z parkingu, gdzie znajduje się 40 miejsc parkingowych.

Do dyspozycji studentów tego kierunku są również pozostałe pomieszczenia dydaktyczne Uczelni znajdujące się w budynkach przy ul. Pocztowej 54, Pocztowej 54C i Pocztowej 52. Usytuowanie budynków przy ul. Wojsławickiej i ul. Pocztowej w odległości ok. 550 metrów w linii prostej powoduje, że bez większych przeszkód można planować zajęcia we wszystkich wymienionych obiektach.

W budynkach przy ul. Pocztowej 54 i 54C mieszczą się między innymi pracownie komputerowe, wyposażone w nowoczesny sprzęt. Wszystkie mają wydzieloną przestrzeń do prowadzenia zajęć o charakterze wykładowym oraz ćwiczeniowym. Sale są wyposażone w ławki i stoliki, krzeselka z blatem, tablice ścienne, rzutniki, stanowiska komputerowe oraz panele multimedialne. Aula posiada 40 stanowisk komputerowych, trzy sale po 30 stanowisk każda, dwie sale po 20 stanowisk oraz dwa laboratoria po 15 stanowisk. Wszystkie stacje robocze wyposażone są w systemy operacyjne z rodziny MS Windows oraz Linux, co zapewnia elastyczność prowadzenia zajęć. Dodatkowo każda pracownia i laboratoria wyposażone są w szybkie łącze internetowe, projektor multimedialny i drukarkę. Dostępny jest również ploter i skaner do wydruków i skanów powierzchni wielkoformatowych A0+. Komputery mają podstawowe i specjalistyczne oprogramowanie.

Pracownie i laboratoria komputerowe posiadają stałe internetowe łącze światłowodowe o przepustowości 0.5Gbits i są dostępne dla studentów od rana do późnych godzin wieczornych.

Każdy student posiada własne konto w serwisie Wirtualna Uczelnia (system obsługi studentów), ma możliwość korzystania z indywidualnego, uczelnianego adresu e-mail oraz ma zapewniony autoryzowany bezprzewodowy dostęp do Internetu na terenie całej Uczelni. Ma także konto na platformie Google Suit for Education, służącej do nauki zdalnej.

Studenci mają do dyspozycji również nowoczesną salę gimnastyczną o powierzchni 1.131,40 m², siłownię oraz salę do tenisa stołowego – znajdujące się w kompleksie budynków przy ul. Pocztowej 54.

Studenci mogą korzystać z zasobów bibliotecznych w ramach Biblioteki Głównej PANS w Chełmie przy ul. Pocztowej 54. Wewnętrzną strukturę organizacyjną Biblioteki Głównej tworzą: Wypożyczalnia Książek i Zbiorów Multimedialnych, Czytelnia Główna, Oddział Gromadzenia i Opracowywania Zbiorów. Zbiory Biblioteki mają charakter naukowy, obejmują wydawnictwa piśmiennicze i specjalne. Księgozbiór jest gromadzony zgodnie z potrzebami Uczelni i obejmuje literaturę z zakresu przedmiotów nauczania na wszystkich kierunkach i specjalnościach. Zasoby biblioteczne to także szeroki wybór różnego rodzaju publikacji informacyjnych – encyklopedii, leksykonów, słowników oraz pomocy dydaktycznych w postaci zbiorów elektronicznych. Zbiory biblioteczne liczą ogółem ponad 44 tys. woluminów zinwentaryzowanych (44380 stan w dniu 01.02.2023 r.) w tym zbiory specjalne – 1240 egz. Księgozbiór dedykowany dla kierunku Stosunki międzynarodowe jest gromadzony sukcesywnie i liczy 7296 woluminów. Są to podręczniki, monografie, specjalistyczne wydawnictwa oraz inne publikacje pomocne w procesie kształcenia. W 2021 roku, z dotacji Ministerstwa Edukacji i Nauki, w ramach przedsięwzięcia „Inicjatywa wsparcia dążenia do doskonałości”, Uczelnia powiększyła księgozbiór o 232 pozycje z zakresu stosunków międzynarodowych.

Biblioteka gromadzi czasopisma polskie i zagraniczne z różnych dziedzin wiedzy. Aktualnie posiada 274 tytuły, w tym 56 z prenumeraty, pozostałe z darów. Liczba tytułów czasopism dotyczących stosunków międzynarodowych to 7 (wszystkie w dostępie elektronicznym, 5 tytułów także w wersji papierowej). Czasopisma gromadzone są i udostępniane w Czytelni, czasopisma elektroniczne dostępne są on-line lub za pomocą haseł dostępu. Użytkownikami Biblioteki są studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, słuchacze studiów podyplomowych, pracownicy naukowcy, pracownicy administracyjni. Ze zbiorów czytelnicy mogą korzystać osoby niebędące studentami lub

pracownikami Uczelni. Księgozbiór jest na bieżąco uzupełniony poprzez realizację dezyderatów składanych przez nauczycieli akademickich. Dodatkowo, w celu zwiększenia dostępności, Biblioteka umożliwia sprowadzanie niedostępnych w Bibliotece PANS materiałów z innych bibliotek w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych oraz uruchomiła terminal darmowej wypożyczalni zbiorów cyfrowych Biblioteki Narodowej Academica, oferującej dostęp do ponad 3 milionów publikacji ze wszystkich dziedzin wiedzy. Studenci oraz pracownicy Uczelni mogą korzystać z elektronicznych źródeł informacji naukowej w ramach pakietu baz oferowanych przez Wirtualną Bibliotekę Nauki, np. Elsevier i Willey, Springer, Scopus, Web of Knowledge, EBSCO oraz czasopism Nature i Science, które są dostępne na podstawie ogólnokrajowych licencji akademickich, finansowanych w całości przez MEiN. Dostęp do zasobów jest możliwy z komputerów znajdujących się w Bibliotece oraz z komputerów zarejestrowanych w sieci Uczelni. Istnieje również dostęp do baz EBSCO oraz Ibuk Libra z sieci Uczelni lub za pomocą konta osobistego. Ibuk Libra oferuje dostęp do 183 e-książek z zakresu stosunków międzynarodowych, politologii, europeistyki, administracji publicznej oraz 528 wydań czasopism elektronicznych. Zakupiony został dostęp do bazy Academic Research Source zawierający e-booki z różnych dziedzin wiedzy, w tym ponad 27075 książek z zakresu nauk politycznych. Biblioteka zapewnia także korzystanie z ogólnodostępnych baz danych z różnych dziedzin wiedzy oraz czasopism w wersji on-line. W celu zapewnienia zintegrowanego wyszukiwania w zasobach źródeł elektronicznych Biblioteka udostępnia wyszukiwarkę naukową EBSCO (EDS). Ścieżka dostępu znajduje się na stronie internetowej Biblioteki <http://biblioteka.panschelm.edu.pl>. Biblioteka pracuje w systemie komputerowym Sowa SQL Premium. Ogólna liczba używanych komputerów w Bibliotece wynosi 20 sztuk, w tym: podłączonych do Internetu – 20, dostępnych dla czytelników – 13, jako terminale katalogowe – 2, jako terminal Akademicii - 1, do prac w zakresie opracowywania biblioteczno-bibliograficznego – 4, do ewidencji czytelników i udostępnień – 3. Katalog zasobów bibliecznych jest dostępny w Internecie. Katalogi on-line obejmują wszystkie zbiory gromadzone w Bibliotece (tj. książki, dok. dźwiękowe, filmowe, elektroniczne, normy, czasopisma, mapy). Specjalny program umożliwia dostęp elektroniczny do konta wypożyczeń oraz zamawianie książek on-line.

Biblioteka Główna ułatwia korzystanie z zasobów osobom z niepełnosprawnością. Jeśli student jest osobą z dysfunkcją narządu wzroku lub słuchu może skorzystać ze stanowisk komputerowych wyposażonych w oprogramowanie udźwiękawiające tekst. Stanowiska takie dostępne są w ilości 10 sztuk. Każdą książkę oraz czasopismo w wersji papierowej można przeczytać w powiększeniu na ekranie elektronicznego powiększalnika, a także skorzystać z przenośnych lup zapewniających powiększone teksty wysokiej jakości i pozbawione zniekształceń. Czytelnik z niepełnosprawnością ruchową ma do dyspozycji dostosowane stanowisko komputerowe wyposażone w ergonomiczne krzesło i biurko, a każdy komputer wyposażony został w mysz komputerową Trackball odciążającą nadgarstek i mięśnie przedramienia. Student będący osobą niepełnosprawną ma prawo do korzystania z zasobów bibliecznych na preferencyjnych zasadach. Możliwa jest również pomoc przydzielonego asystenta.

Wykaz czasopism: dostęp on-line

1. Border and Regional Studies -Uniwersytetu Opolskiego. Poprzednio: Pogranicze. Polish Borderlands Studies <https://czasopisma.uni.opole.pl/index.php/p>
2. Studia Wschodnioeuropejskie – wydawane przez Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego <http://swe.uw.edu.pl/>
3. Krakowskie Studia Międzynarodowe –wydawane przez Krakowską Akademię im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego <https://ksm.ka.edu.pl/roczniki/>
4. Sprawy Międzynarodowe – wydawane przez Instytut Studiów Politycznych PAN <http://sprawymiedzynarodowe.waw.pl>
5. Stosunki Międzynarodowe. International Relations – wydawnictwo Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego <http://www.irjournal.pl/>

6. Studia Europejskie. Studies in European Affairs – wydawane przez Centrum Europejskie Uniwersytetu Warszawskiego <https://journalse.com/>
7. Przegląd Europejski – dostęp Ibuk Libra

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Współpraca PANS w Chełmie z otoczeniem zewnętrznym jest prowadzona na bieżąco, m.in. W zakresie tworzenia programu studiów dla kierunku SM. W procesie tym biorą udział interesariusze wewnętrzni oraz zewnętrzni. W zakresie ustaleń prowadzonych wewnątrz Uczelni, proces kształtowania koncepcji kształcenia konsultowano z całą planowaną do prowadzenia zajęć dydaktycznych kadram, samorządem studenckim, poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi Uczelni oraz władzami. Troską Katedry SM jest utrzymywanie stałego kontaktu z interesariuszami, którzy umożliwiają studentom SM obu specjalności realizowanie praktyk zawodowych.

Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego na kierunku SM przebiega systematycznie i przybiera zróżnicowane formy. Należą do nich przede wszystkim: organizacja praktyk, udział przedstawicieli otoczenia gospodarczego w organizacji przedsięwzięć dydaktycznych (np. kurs, przygotowany przez firmę „Usługi Szkoleniowe” nt. „Praktyczne aspekty podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej” w dobie pandemii koronawirusa”, cykl spotkań pt. Spotkania z praktykiem, organizowane przez Biuro Karier „Żak”).

Interesariusze zewnętrzni pozytywnie zaopiniowali program studiów. Były wśród nich przedsiębiorstwa i instytucje z regionu. Wiele jednostek zewnętrznych biorących udział w kształtowaniu koncepcji kształcenia prowadzi działalność międzynarodową. Obecnie Katedra Stosunków Międzynarodowych prowadzi współpracę z interesariuszami, którymi są: Urzędy Gminy, Urząd Miasta, agencje celne, agencje spedycyjne, jednostki administracji celno-skarbowej, placówki straży granicznej, biura, w tym biura tłumaczeń, jednostki obsługujące handel i wymianę międzynarodową, placówki kultury oraz inne podmioty pozwalające osiągnąć założone cele i efekty uczenia się.

Przedstawiciele pracodawców biorą udział w pracach komisji kierunkowej, a zatem uczestniczą w ocenie poszczególnych obszarów jakości kształcenia na kierunku SM, w tym w ocenie programu studiów. Wnioski zgłaszane przez przedstawiciela pracodawców podczas posiedzeń komisji kierunkowej są uwzględniane przy modyfikacji programu studiów w celu dostosowania go do potrzeb rynku pracy. Spotkania z interesariuszami zewnętrznymi odbywają się co najmniej raz w roku akademickim, jednak indywidualna współpraca z placówkami ma charakter ciągły (często nieformalny) i dotyczy w szczególności organizacji i realizacji praktyk studenckich, wymiany doświadczeń czy organizacji wizyt studyjnych.

Ponadto w ramach realizowanego przez Uczelnię projektu „Doskonałość dydaktyczna uczelni” została opracowana ankieta dla pracodawców – celem ankiety jest ocena programu studiów na poszczególnych kierunkach, w tym na kierunku stosunki międzynarodowe, a także ocena kluczowych kompetencji absolwentów. Ankieta zostanie przeprowadzona w bieżącym roku akademickim wśród pracodawców współpracujących z Katedrą.

Corocznie komisja kierunkowa dokonuje analizy form i zakresu współpracy z przedstawicielami pracodawców, także uwzględniając wpływ interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie programu studiów. Wnioski sformułowane w corocznym sprawozdaniu są wykorzystywane do rozwijania współpracy z lokalnym otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Uczelnia kładzie nacisk na umiędzynarodowienie procesu kształcenia. Nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania w językach obcych. Studenci mają możliwość doskonalenia swoich kompetencji językowych w celu przygotowania do mobilności międzynarodowej. Studenci i nauczyciele akademicy mają możliwość korzystania z oferty udziału w wyjazdach zagranicznych o charakterze dydaktycznym, naukowym oraz publikowania międzynarodowego poprzez system finansowania indywidualnego. Wydawane w IN czasopismo naukowe „Language, Culture, Politics. International Journal” ma charakter międzynarodowy.

W ramach programu ERASMUS+ Uczelnia współpracuje z wieloma uczelniami z Unii Europejskiej – m.in. Ostbayerische Technische Hochschule Regensburg (Niemcy), Žilinská Univerzita (Słowacja), Mendel University (Czechy), Vysoká škola medzinárodného podnikania ISM Slovakia (Słowacja). Współpraca dotyczy zarówno wymiany studentów i pracowników, jak i współpracy naukowej, dydaktycznej, konferencyjnej i wydawniczej.

W okresie 2020-2022 w ramach programu Erasmus+ odbyły się cztery wyjazdy pracowników dydaktycznych, z czego 2 w celu prowadzenia zajęć i 2 w celu szkoleniowym. Ze względu na ograniczenia pandemiczne w ramach programu Erasmus+ nie zrealizowano wyjazdów studentów na część studiów. Dodatkowo jedna z wykładowczyń uczestniczyła w programie PO WER, realizowanym na zasadach Erasmus + uczestnicząc w kursie językowym. Kosztów wyjazdu nie ponosiła jednak uczelnia.

Kadra dydaktyczna współpracuje z ukraińskimi ośrodkami akademickimi w sferze wydawniczej, konferencyjnej i dydaktycznej. W okresie 2021-2022 Katedra SM zawarła umowy o współpracy z Katedrą Stosunków Międzynarodowych, Informacji Studiów Regionalnych Narodowego Uniwersytetu Lotniczego w Kijowie, Katedrą Politologii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Narodowego „Politechniką Lwowską”, Katedrą Studiów Regionalnych i Turystyki Międzynarodowej, Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu im. Iwana Franki. W ramach tych umów, pod opieką merytoryczną i organizacyjną Katedry SM PANS w Chełmie, zostały zrealizowane 3 programy stażowe ukraińskich partnerów oraz jeden program visiting profesor pracownika Katedry na Uniwersytecie Politechnika Lwowska. W okresie 2021-2022 z udziałem wykładowców zagranicznych z Uniwersytetu Lotniczego w Kijowie, Wołyńskiego Uniwersytetu Narodowego im. Lesi Ukrainki w Łucku, w formie zdalnej odbyły się sympozja, panele dyskusyjne i warsztaty, w których uczestniczyli pracownicy Katedry oraz studenci kierunku.

W 2022 roku jedna z wykładowczyń uczestniczyła w Międzynarodowej Szkole Letniej – The Summer Institute on the Holocaust and Jewish Civilisation organizowanej przez Royal Holloway University of London w Egham w Wielkiej Brytanii. W trakcie pobytu w Wielkiej Brytanii przeprowadziła również kwerendę naukową w bibliotece – The Wiener Holocaust Library w Londynie.

W celu podniesienia kompetencji językowych, umożliwiających korzystanie z aktywności związanych z umiędzynarodowieniem studiów, na kierunku SM studenci pierwszego i drugiego roku odbywają zajęcia z języka obcego (do wyboru: język angielski, niemiecki i rosyjski) w ilości 30 godzin w semestrze. Lektorat jest obowiązkową częścią programu studiów, którego zaliczenie wiąże się ze znajomością języka obcego na poziomie B2.

Studenci kierunku SM mają możliwość uzyskania międzynarodowego certyfikatu potwierdzającego znajomość języka angielskiego na 6 różnych poziomach A1, A2, B1, B2, C1 oraz C2 zgodnie z założeniami Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (CEFR) w Centrum Egzaminacyjnym PANS w Chełmie międzynarodowych egzaminów certyfikujących Pearson Test of English. Uczelnia zapewnia także wsparcie obcokrajowcom podejmującym studia w PANS w Chełmie. Studenci uczestniczą w bezpłatnym kursie języka polskiego, mogą też przystąpić do państwowego egzaminu certyfikowanego z języka polskiego – Uczelnia posiada uprawnienia do organizacji ww. egzaminów od 2019 roku i otrzymała uprawnienie do organizowania egzaminów na okres kolejnych 2 lat, począwszy od dnia 10 stycznia 2023 r., na poziomach: A2, B1, B2, C1 i C2 – w grupie

dostosowanej do potrzeb osób dorosłych; B1 i B2 – w grupie dostosowanej do potrzeb dzieci i młodzieży.

Co istotne, dokonywana jest systematyczna ocena umiędzynarodowienia kształcenia, w której udział biorą także studenci (przedstawiciel studentów jest członkiem komisji kierunkowej, która corocznie dokonuje ww. oceny, ponadto studenci oceniają w anonimowej ankiecie zarówno jakość lektoratów, jak i możliwość uczestniczenia w programie Erasmus, mogą także dokonywać oceny opisowej w pytaniach otwartych i za pośrednictwem Internetowej Skrzynki Jakości). Wyniki oceny służą do opracowywania i wdrażania działań doskonalących kształcenie na kierunku SM.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 7:

Uczelnia realizuje także projekty, których celem jest popularyzacja języka polskiego i kultury polskiej. Projekty, finansowane przez NAWA, są realizowane we współpracy z partnerskimi uczelniami z Ukrainy, tj. z Niżyńskim Państwowym Uniwersytetem im. M. Gogoła na Ukrainie oraz Wołyńskim Uniwersytetem im. Łesi Ukrainki w Łucku.

W ostatnich latach były organizowane następujące projekty: Bliżej Polski. Spotkania z językiem polskim i kulturą polską (2016 r.); Odkrywanie Polski. Język-historia-kultura (2020 r.); Śladem legend Lubelszczyzny (2022 r.). W realizacji ww. projektów także uczestniczyli pracownicy katedry.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

PANS w Chełmie oferuje studentom wsparcie materialne, naukowe, dydaktyczne oraz administracyjne w osiąganiu zakładanych efektów uczenia się. Zachęca do prowadzenia badań w ramach kół naukowych, udziału w konferencjach, seminariach, wykładach otwartych, spotkaniach z praktykami i publikowania artykułów naukowych w wydawnictwach uczelnianych, ogólnopolskich i międzynarodowych. Zapewnia też profesjonalną obsługę toku kształcenia, dostęp do pomocy materialnej i stypendiów.

Studenci uzyskują szeroką pomoc naukową, poprzez wspieranie działalności kół naukowych, pozostających pod opieką merytoryczną doświadczonych dydaktyków oraz pomoc dydaktyczną poprzez konsultacje, realizację prac dyplomowych, wycieczki, wyjazdy studyjne, praktyki zawodowe, seminaria naukowe i zawodowe. Studenci mogą liczyć na pomoc materialną, potrzebną do rozwijania swoich zainteresowań związanych z kierunkiem studiów w postaci dofinansowania z budżetu samorządu studentów, przeznaczonego na działalność kół naukowych.

Studenci biorą czynny udział w działalności kół naukowych Uczelni, w tym w Studenckim Kole Naukowym Stosunków Międzynarodowych (SKNSM) (opiekunka: dr Magdalena Kawa). Od roku 2013 działa również Gazetka Studentów SM „Świat bez Granic” (opiekun: dr Jurij Hajduk). Gazeta jest dostępna na stronie internetowej: www.stosunkinews.pwszczelm.pl, posiada także swój profil w sieci społecznościowej Facebook: www.facebook.com/stosunkinews. Studenci uczestniczą również w działalności Uczelnianej Rady Samorządu Studentów, są współorganizatorami konkursów tematycznych, a także biorą udziału w nich (konkursy i olimpiada z zakresu geopolityki) oraz publikują swoje artykuły w czasopiśmie studenckim *Scientia* (czasopismo wydawane przez Uczelnię oraz Chełmskie Towarzystwo Naukowe). Katedra współpracuje również ze środowiskiem szkół ponadpodstawowych, m.in. W ramach Akademickiego Koła Naukowego powołanego do życia w 2021 r. (prelekcje, debaty oksfordzkie, lekcje otwarte).

SKNSM skupia osoby zainteresowane pogłębianiem swojej wiedzy z obszaru szeroko rozumianych stosunków międzynarodowych. Regularnymi działaniami Koła są seminaria naukowe i wyjazdy studyjne poświęcone różnorodnej tematyce międzynarodowej.

Studenci mogą korzystać z pomocy materialnej. W ramach środków funduszu pomocy materialnej Uczelni student ma prawo ubiegać się o: stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych, stypendium Rektora lub zapomogę. Regulamin świadczeń dla studentów

(stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 87/2022 w Sprawie regulaminu świadczeń dla studentów) oraz Zasady przydzielania świadczeń są opublikowane na stronie internetowej Uczelni w zakładce „Stypendia” (<https://panschelm.edu.pl/stypendia/zasady-przydzielania-swadczen-dla-studentow/>). Podział dotacji przeznaczonej na poszczególne rodzaje świadczeń jest dokonywany przez Rektora w porozumieniu z Uczelnianą Radą Samorządu Studentów PANS w Chełmie. Stypendia socjalne, stypendia dla osób niepełnosprawnych, stypendium Rektora, zapomogę przyznaje Komisja Stypendialna, w której skład wchodzi trzech studentów wskazanych przez Uczelnianą Radę Samorządu Studentów oraz dwóch pracowników Uczelni. Studenci mogą również ubiegać się o przyznawanie zakwaterowania w Domu Studenckim Uczelni.

W roku akademickim 2020/2021 oraz 2021/2022 studenci kierunku SM otrzymywali stypendia socjalne oraz stypendia przyznawane za osiągnięcia naukowe. Dodatkowo studentce SM przyznano nagrodę Rektora PANS w Chełmie dla najlepszej studentki w roku akademickim 2021/2022. Studenci osiągający wybitne wyniki nauczania oraz uczestniczący w innych formach działalności studenckiej mogą również wystąpić z wnioskiem o stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz stypendium Marszałka Województwa Lubelskiego.

Studenci spoza Chełma mają możliwość zamieszkania w Domu Studenckim PANS w Chełmie. Dom Studencki jest nowoczesnym, przyjaznym osobom z niepełnosprawnością obiektem posiadającym 200 miejsc noclegowych, w 1, 2, i 3 – osobowych, klimatyzowanych pokojach. Każdy z nich wyposażony jest w aneks łazienkowy, telewizor z pakietem telewizyjnym oraz szerokopasmowy Internet.

Wsparcie studentów z niepełnosprawnością odbywa się w różnych obszarach, tj. wsparcie w uczeniu się i korzystaniu z biblioteki, wsparcie socjalne, brak barier architektonicznych. Wszystkie obiekty PANS w Chełmie dostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnością poprzez wyposażenie między innymi: w podjazdy, windy, schodolazy oraz urządzenia sanitarne przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Przed budynkami wydzielone są miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnością. Jeśli niepełnosprawność tego wymaga student może zwrócić się do Dyrektora Instytutu z wnioskiem o wyznaczenie opiekuna. W zajęciach dydaktycznych może uczestniczyć tłumacz języka migowego oraz asystent osób niepełnosprawnych ruchowo lub niewidomych. Dyrektor Instytutu dostosowuje warunki odbywania studiów, w tym sposób przeprowadzania zaliczeń i egzaminów do rodzaju i stopnia niepełnosprawności. W czytelni Biblioteki Głównej PANS w Chełmie dostępne są stanowiska komputerowe wyposażone w oprogramowanie udźwiękawiające tekst. Student może też przeczytać książkę korzystając z elektronicznego powiększalnika lub skorzystać z przenośnych lup. Student niedosłyszący może skorzystać z sali wyposażonej w pętlę indukcyjną, która wspomaga narząd słuchu wzmacniany aparatem słuchowym. Dla studentów z niepełnosprawnością ruchową przygotowano jest stanowisko komputerowe wyposażone w ergonomiczne krzesło i biurko.

W strukturze systemu wsparcia dla studentów z niepełnosprawnością istotną rolę pełni Studium Wychowania Fizycznego PANS w Chełmie. Przewiduje się możliwość zindywidualizowania zajęć dla osób niepełnosprawnych bądź też prowadzenie zajęć korekcyjno-wyrównawczych dostosowanych do konkretnych potrzeb.

Strona internetowa uczelni www.panschelm.edu.pl została dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Na wniosek pełnomocnika Rektora ds. dostępności uczelni dla osób z niepełnosprawnością oraz Zespołu ds. racjonalnych dostosowań dla osób z niepełnosprawnością w PANS w Chełmie Uczelniana Rada Samorządu Studentów, rozszerzyła swoje grono o pełnomocnika studentów osób z niepełnosprawnością, który pełni funkcję łącznika pomiędzy studentami z niepełnosprawnością a studentami pełnosprawnymi.

Komórką organizacyjną Uczelni, powołaną do wspierania studentów i absolwentów w rozwoju społecznym i zawodowym w formie innej niż dydaktyczna, jest Biuro Karier „Żak”. Oferuje ono możliwość udziału w dodatkowych formach kształcenia: warsztatach i szkoleniach oraz indywidualnych konsultacjach tematycznych. Tematyka szkoleń obejmuje kompetencje miękkie oraz określoną problematykę dotyczącą rynku pracy, funduszy na finansowanie biznesu, funkcjonowania na nim w roli pracownika i/lub pracodawcy, prowadzenia działalności gospodarczej oraz elementów

prawa pracy. Biuro prowadzi dedykowane studentom i absolwentom Wirtualne Centrum Doradcze, w formie platformy łączącej dane na temat rynku pracy, ofert pracy, szkoleń podnoszących umiejętności i umożliwiających zdobycie dodatkowych kwalifikacji przydatnych na rynku pracy. Biuro Karier „Żak” realizuje ponadto szereg działań takich jak: spotkania z pracodawcami w ramach cyklu „Spotkaj się z praktykiem”; poszukuje, selekcjonuje, udostępniania oferty pracy, praktyk, staży w zakładce Wirtualne Centrum Doradcze oraz na profilu FB Biura, na plakatach, ulotkach, w gablotach informacyjnych; prowadzi tematyczne szkolenia i warsztaty z działalności gospodarczej i przedsiębiorczości, prawa pracy, funduszy UE, a także doradztwo prawne i zawodowe. Pomaga w poszukiwaniu przez studentów i absolwentów Uczelni pierwszej pracy, konsultuje w zakresie przygotowania dokumentów aplikacyjnych oraz przygotowania do spotkania z pracodawcą i rozmowy kwalifikacyjnej. Biuro Karier „Żak” prowadzi coroczne badania karier zawodowych absolwentów PANS w Chełmie.

Uczelnia podejmuje działania na rzecz wspierania udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, ze szczególnym uwzględnieniem Programu Erasmus+. W zależności od zainteresowań studentów, oferuje również możliwość nawiązania współpracy z nowymi zagranicznymi ośrodkami akademickimi w ramach Programu Erasmus+, uwzględniając faktyczne możliwości studentów w zakresie realizacji takich wyjazdów. Program umożliwia ponadto realizację zagranicznych praktyk studenckich w trakcie semestru, w okresie wakacyjnym, a także po zakończeniu procesu kształcenia (praktyki absolwenckie). Studenci kierunku SM są także zapraszani do udziału w międzynarodowych konferencjach studenckich organizowanych przez Katedrę Stosunków Międzynarodowych i Koło Naukowe we współpracy z organizacjami partnerskimi. PANS w Chełmie podejmuje również działania na rzecz wspierania studentów obcokrajowców, którzy mają możliwość uczestniczenia w bezpłatnych kursach języka polskiego jako obcego.

Prawa studenta będącego osobą z niepełnosprawnością określa Regulamin studiów (§17). Student może zwrócić się do Dyrektora Instytutu z wnioskiem o wyznaczenie dla niego opiekuna, który będzie określał i przedkładał Dyrektorowi szczególne potrzeby studenta z niepełnosprawnością w zakresie organizacji i realizacji procesu dydaktycznego. Ponadto taki student ma prawo do korzystania z zasobów bibliotecznych na preferencyjnych zasadach oraz dostępu do wydzielonych miejsc parkingowych na terenie Uczelni. W przypadku studentów o szczególnych potrzebach, w zajęciach mogą uczestniczyć tłumacze języka migowego, a także asystenci osób z niepełnosprawnością ruchową lub osób niewidomych. Student posiadający orzeczenie właściwego organu o niepełnosprawności może ubiegać się o stypendium dla osób niepełnosprawnych (§15 Regulaminu Świadczeń dla Studentów, §1).

Za wsparcie studentów z niepełnosprawnością na Uczelni odpowiada Pełnomocnik Rektora ds. dostępności Uczelni dla osób z niepełnosprawnościami. Do głównych zadań pełnomocnika należy: doradztwo dla osób z niepełnosprawnościami, organizacja spotkań z aktualnie uczestniczącymi w procesie edukacji osobami z niepełnosprawnościami, prowadzenie punktu informacyjno-doradczego, a także reprezentowanie interesów i potrzeb studentów z niepełnosprawnościami. Na wniosek Zespołu ds. racjonalnych dostosowań dla osób z niepełnosprawnościami w PANS w Chełmie został uruchomiony m.in. system wsparcia dla studentów i pracowników Uczelni w postaci bezpłatnej pomocy psychologicznej.

Administracja Uczelni (jednostki centralne oraz Dział Obsługi Studenta IN) skutecznie i kompetentnie obsługuje studentów w zakresie procesu dydaktycznego oraz pomocy materialnej. Studenci w corocznych ankietach pozytywnie ocenili pracę Działu Obsługi Studenta (DOS), nie wskazując problemów z obsługą spraw administracyjnych i sprawnością jego działania. Obsługę działu stanowi Kierownik DOS IN oraz starszy specjalista ds. administracyjnych. Osoby te są przeszkolone w obsłudze systemu informatycznego Uczelni i obowiązujących procedurach obsługi toku studiów. Świadczeniami socjalnymi zajmuje się Dział Pomocy Materialnej (studenci potwierdzają wysokie kwalifikacje pracowników DPM w corocznej anonimowej ankiecie studenckiej). Na stronie Uczelni opublikowane zostały procedury dotyczące toku studiów oraz programu studiów. Każdy student ma wygenerowane indywidualne konto w systemie Wirtualna Uczelnia. W sprawach indywidualnych studenci są przyjmowani przez Dyrektora IN oraz Prorektora ds. Studenckich.

Skargi i wnioski studentów są przyjmowane i rozpatrywane przez Rektora, Prorektorów, Kanclerza oraz Dyrektora IN zgodnie z Zarządzeniem nr 5/2012 w sprawie Organizacji przyjmowania, rozpatrywania skarg i wniosków.

W przypadku wystąpienia dyskryminacji w Uczelni wdrożona zostaje Procedura Antydyskryminacyjna ustalona w Zarządzeniu nr 3/2022 w sprawie wprowadzenia Procedury Antydyskryminacyjnej. Określa ona zasady przeciwdziałania zjawisku dyskryminacji, w tym molestowania i molestowania seksualnego. W PANS w Chełmie został powołany przez Rektora Koordynator ds. antydyskryminacji do przyjmowania zgłoszeń dotyczących dyskryminacji, w tym molestowania lub molestowania seksualnego oraz do przeciwdziałania i zapobiegania tym zjawiskom, oraz Komisja Antydyskryminacyjna. Każda osoba, która czuje się poddana w PANS w Chełmie działaniom dyskryminacyjnym może złożyć zgłoszenie do Koordynatora. Szczegółowe informacje w tym zakresie są podane na stronie <https://panschelm.edu.pl/polityka-antydyskryminacyjna/>. W przypadku wystąpienia mobbingu w PANS w Chełmie procedury postępowania określa Regulamin przeciwdziałania mobbingowi ogłoszony w Zarządzeniu nr 4/2022 w sprawie wprowadzenia Regulaminu przeciwdziałania mobbingowi i dostępny na stronie <https://panschelm.edu.pl/polityka-antymobbingowa/>. Każda osoba, która uzna, że doświadczyła jakiegokolwiek formy działań lub zachowań mogących nosić znamiona mobbingu lub będąca świadkiem sytuacji noszących znamiona mobbingu, jest uprawniona do złożenia zgłoszenia, dotyczącego takiego działania lub zachowania, do powołanego w Uczelni Koordynatora ds. mobbingu. W celu zapewnienia właściwych warunków bezpieczeństwa i higieny dla studentów i pracowników i koordynacji działań związanych z eliminacją zagrożeń zostało utworzone Samodzielne Stanowisko ds. BHP i P.Poż.

Reprezentantem ogółu studentów Uczelni jest Samorząd Studencki. Organy Samorządu Studenckiego działają zgodnie z obowiązującymi przepisami, Statutem Uczelni oraz Regulaminem samorządu studenckiego. Przewodniczący Samorządu wchodzi w skład Rady Uczelni. Przedstawiciel Samorządu wchodzi w skład Rady Bibliotecznej, Uczelnianej Komisji Wyborczej, Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej ds. Nauczycieli Akademickich i dla Studentów (i Komisji Odwoławczej). Uchwalenie programu studiów wymaga zasięgnięcia opinii Samorządu Studenckiego. Samorząd opiniuje tryb i kryteria przeprowadzania oceny okresowej poszczególnych grup pracowniczych, regulamin świadczeń dla studentów, wysokość kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń, zasady przyznawania stypendiów z własnego funduszu stypendialnego Rektora oraz uzgadnia kandydaturę na Prorektora ds. Studenckich.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 8:

18-22 października 2021 r. studenci uczestniczyli w transgranicznych warsztatach "Create at fort", które zostały zorganizowane w ramach projektu „Opracowanie nowej trasy rowerowej z aplikacją mobilną VeloFort wzdłuż fortów Twierdzy Brzeskiej” finansowanego ze środków Unii Europejskiej realizowanego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej „Polska – Białoruś – Ukraina” na lata 2014–2020. Liderzy projektu: Lokalny Fundusz Charytatywny „Fundusz Rozwoju Twierdzy Brześć” oraz Fundacją Instytut Kultury Cyfrowej.

23 maja 2022 r. studenci I i II roku wzięli udział w II Międzynarodowym Sympozjum Naukowym „Współpraca Polski i Ukrainy w warunkach wojny rosyjsko-ukraińskiej”, które zostało zorganizowane przez Katedrę SM we współpracy z Wydziałem Stosunków Międzynarodowych i Instytutem Polski Wołyńskiego Uniwersytetu Narodowego im. Łesi Ukrainki w Łucku. Referat jednego ze studentów pt. „Wizerunek Armii Ukraińskiej w mediach” został przyjęty do druku w czasopiśmie Wydziału Stosunków WNU im. Łesi Ukrainki w Łucku „Ukraina i Polska: przeszłość teraźniejszość i perspektywy” 2022, wydanie 12.

Studenci SM w roku akademickim 2021/22 brali udział w przygotowaniu merytorycznym i organizacyjnym dwóch debat oxfordzkich w ramach inicjatyw współorganizowanych przez Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego w Chełmie nt. „Racja stanu II Rzeczypospolitej: demokracja parlamentarna czy autorytaryzm?” oraz „Czy instytucja bankowa jest bezpiecznym miejscem dla naszych kapitałów?” (rola marszałka debaty oraz udział w debacie).

Ponadto studenci i absolwenci SM odnosili sukcesy w II i III Ogólnopolskim Konkursie na esej geopolityczny, organizowanym przez Katedrę SM oraz chełmski oddział Polskiego Towarzystwa Geopolitycznego, a nawet uczestniczyli w pracach komisji konkursowej”

<https://panschelm.edu.pl/wyniki-ogolnopolskiego-konkursu-na-esej-geopolityczny/>,
<https://panschelm.edu.pl/wyniki-ii-ogolnopolskiego-konkursu-na-esej-geopolityczny/>.

Zwyciężczynią II edycji tego konkursu była studentka naszego kierunku.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

PANS w Chełmie posiada oficjalny serwis internetowy - stronę WWW dostępną pod adresem: <https://panschelm.edu.pl/>. Zapewnia ona osobom zainteresowanym (kandydatom, studentom, słuchaczom, absolwentom oraz pracownikom) publiczny dostęp do informacji dotyczących procesu kształcenia. Strona internetowa jest także dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Zgodnie z obowiązującym prawem informacje nt. programu studiów, zasad rekrutacji i warunków przyjęcia na studia, regulaminu studiów, a także akty prawne, są opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej PANS w Chełmie znajdującym się w sieci pod adresem <https://bip.panschelm.edu.pl/>. Dostęp do BIP-u PANS w Chełmie możliwy jest ze strony głównej Uczelni. Informacje dotyczące obsługi procesu kształcenia zamieszczone w serwisie internetowym PANS w Chełmie są skatalogowane w podstronach odpowiadających potrzebom różnych grup odbiorców:

KANDYDAT: informacje dla kandydatów na studia, charakterystyka kierunku kształcenia itp. (<https://panschelm.edu.pl/kandydat/>);

STUDENT: informacje bieżące dla studentów i słuchaczy, kontakt i godziny pracy Działu Obsługi Studenta, plany studiów, sprawy socjalne, dostęp do indywidualnego konta w serwisie Wirtualna Uczelnia (<https://wu.panschelm.edu.pl/>);

UCZELNIA: m. in. informacje dla absolwentów – Biuro Karier „Żak” (<http://zak.pwsz.chelm.pl/>), a także na temat Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w PWSZ w Chełmie (<https://panschelm.edu.pl/system-zapewnienia-jakosci-ksztalcenia-w-pwsz-w-chelmie/>).

Studenci i absolwenci PANS w Chełmie mają możliwość korzystania z indywidualnych kont w serwisie Wirtualna Uczelnia. System ten umożliwi wykładowcom oraz pracownikom Działów Obsługi Studenta poszczególnych Instytutów sprawną obsługę spraw studenckich, kontrolę płatności, dokumentowanie przebiegu studiów. W związku z tym studenci i absolwenci mają dostęp do rozkładów zajęć, wyników zaliczeń i egzaminów oraz swojej historii finansowej. Studenci mogą również, poprzez Wirtualny Dziekanat, składać wnioski w sprawach socjalnych oraz prośby o zaświadczenia.

Na koniec każdego semestru studenci, poprzez Wirtualną Uczelnię, mogą dokonać oceny (ewaluacji) procesu kształcenia w anonimowej ankiecie oceniającej jakość kształcenia i pracę działów obsługi studenta. Wykładowcy natomiast mają dostęp do list grup studenckich, z którymi prowadzą zajęcia i mają możliwość wypełniania protokołów zaliczeniowych i egzaminacyjnych.

Publiczny dostęp do informacji jest corocznie analizowany przez komisję kierunkową oraz UKZJK (Zarządzenie nr 54/2022 Rektora PANS w Chełmie z dnia 16 maja 2022 r. W sprawie zmiany Zarządzenia nr 57/2019 z dnia 15 lipca 2019 w sprawie Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w PWSZ w Chełmie (z późn. zm).

Zgodnie z ww. zarządzeniem ocena dostępności informacji obejmuje: monitorowanie aktualności, rzetelności, zrozumiałości oraz kompleksowości informacji umieszczonych na stronie internetowej Uczelni, w tym informacji o studiach; analizę zgodności informacji umieszczonych na stronie internetowej Uczelni z potrzebami różnych grup odbiorców, w tym w szczególności kandydatów na studia, studentów oraz otoczenia społeczno-gospodarczego. Komisja kierunkowa oraz UKZJK analizują dostęp do informacji o studiach w oparciu o informacje pozyskane od studentów dzięki

anonimowej ankiecie przeprowadzanej po każdym semestrze (studenci odpowiadają m. in. na pytanie: jak ocenia Pani/Pan dostępność informacji na temat kształcenia?), a także w oparciu o analizę własną materiałów opublikowanych na stronie internetowej. Ponadto w ubiegłym roku akademickim wprowadzone zostały anonimowe ankiety on-line umożliwiające pozyskanie informacji na temat dostępności informacji na stronie w grupie kandydatów na studia oraz przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni. Ankiety te mają charakter anonimowy (udział w nich nie wymaga rejestracji/logowania), a linki do nich są umieszczone na stronie internetowej Uczelni w zakładce *Kandydat*, a także na stronie internetowej Biura Karier „Żak”.

Zasady przeprowadzania ww. ankiet określa Zarządzenie nr 53/2022 w sprawie zasad przeprowadzania ankiet on-line dla kandydatów na studia i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego na temat dostępności informacji o studiach w Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie. Informacje przekazane za pomocą ww. ankiet on-line są także przedmiotem analizy komisji kierunkowych oraz UKZJK, zaś wnioski wynikające z ww. analiz są podstawą doskonalenia aktualności i zakresu informacji dostępnych na stronie internetowej.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Obowiązująca w PANS w Chełmie polityka jakości została wprowadzona Zarządzeniem nr 85/2019 w sprawie Polityki Jakości. Celem polityki jakości jest zapewnienie studentom jak najwyższych standardów kształcenia oraz podniesienie atrakcyjności i konkurencyjności Uczelni. Cele te zgodne są ze strategią PANS w Chełmie. Politykę jakości Uczelni kształtują uchwały Senatu oraz Zarządzenia Rektora w obszarze jakości kształcenia, w szczególności Zarządzenie nr 57/2019 w sprawie Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia z późn. zm. Zasady dotyczące projektowania, zatwierdzania, monitorowania oraz okresowego przeglądu programu studiów określone są m. in. w Statucie, a w szczególności w Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia (Zarządzenie nr 57/2019 z późn. zm.), regulującym działania na rzecz doskonalenia programu studiów oraz zapewniania jakości kształcenia w Uczelni. Organem odpowiedzialnym za podejmowanie działań na rzecz zapewnienia jakości kształcenia na poziomie uczelnianym jest Uczelniana Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (UKZJK), a na poziomie instytutowym – Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na Kierunku Stosunki Międzynarodowe. W skład komisji kierunkowej wchodzi: Kierownik Katedry, nauczyciele akademicy, przedstawiciel pracowników administracji oraz przedstawiciel wskazany przez organ uchwałodawczy samorządu studenckiego. W pracach komisji uczestniczy także przedstawiciel pracodawców. Nadzór nad pracami komisji sprawuje Dyrektor Instytutu, który – zgodnie ze Statutem Uczelni – jest odpowiedzialny za pracę instytutu. z kolei katedrą, której zadaniem jest prowadzenie działalności dydaktycznej lub naukowej w ramach danego bloku przedmiotów dydaktycznych lub danej dyscypliny (§ 11 Statutu), kieruje kierownik.

Posiedzenia komisji kierunkowej odbywają się cyklicznie. Podczas spotkań analizie poddawane są poszczególne obszary jakości kształcenia, rozpatrywane są wnioski zgłaszane przez członków komisji, interesariuszy zewnętrznych oraz studentów, a także bieżące sprawy. Corocznie sporządzane jest przez komisję sprawozdanie, w którym zawarta jest ocena jakości kształcenia na kierunku, zawierająca w szczególności słabe i mocne strony oraz propozycje zmian w zakresie poprawy jakości kształcenia na kierunku. W szczególności ocenie podlega program studiów i jego realizacja, wyniki rekrutacji, weryfikacja efektów uczenia się, kwalifikacje i liczebność kadry dydaktycznej, infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w procesie kształcenia, dostępność informacji na temat procesu kształcenia, stopień umiędzynarodowienia kształcenia oraz sposoby dążenia do intensyfikacji w tym zakresie, wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i sposoby doskonalenia form wsparcia, zapobieganie zjawiskom patologicznym, a także wdrażanie planów naprawczych.

Interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni uczestniczą w procesie monitorowania i doskonalenia programu studiów poprzez udział ich przedstawicieli w pracach UKZJK oraz komisji kierunkowej, a także poprzez wyrażanie opinii na temat programu studiów. Przy Katedrze Stosunków Międzynarodowych odbywają się spotkania z interesariuszami zewnętrznymi, których celem jest w szczególności opracowywanie opinii w zakresie potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego, także w kontekście perspektyw rozwoju kierunku, oraz opiniowanie programu studiów i wnioskowanie o wprowadzenie zmian w programie w celu dostosowania go do zmieniających się potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego. Katedra współpracuje również z interesariuszami zewnętrznymi przy realizacji praktyk zawodowych.

Proces projektowania programu studiów (a także dokonywania zmian w programie) odbywa się na poziomie komisji kierunkowej. Członkowie komisji uwzględniają przy opracowywaniu programu m. in. wnioski z ankiety dotyczącej poziomu kształcenia studentów, wnioski z monitorowania karier zawodowych absolwentów, opinie pracodawców, wnioski z weryfikacji efektów uczenia się oraz z ich oceny i monitorowania, a także indywidualne opinie członków komisji.

Monitorowaniu i doskonaleniu programu studiów na Uczelni, w tym na kierunku stosunki międzynarodowe, służą zasady oceny i monitorowania efektów uczenia się, wprowadzone Zarządzeniem nr 102/2021 w sprawie Zasad oceny i monitorowania efektów uczenia się. Zgodnie z § 2 ww. zarządzenia, ocena dokonywana jest w każdym roku akademickim i odbywa się na 3 poziomach: prowadzącego zajęcia, komisji kierunkowej oraz UKZJK. Narzędziem służącym doskonaleniu programu studiów na kierunku oraz zapewnianiu jakości kształcenia jest ankieta umożliwiająca monitorowanie karier zawodowych absolwentów (Zarządzenie nr 57/2011 w sprawie zasad monitorowania karier zawodowych absolwentów) oraz ankieta dotycząca poziomu kształcenia studentów (Zarządzenie nr 111/2022 z 30 grudnia). Studenci – poprzez udzielanie odpowiedzi na pytania zamknięte i otwarte – wyrażają opinię nt. jakości zajęć dydaktycznych i prowadzących je nauczycieli, pracy jednostek administracji, a także poszczególnych obszarów jakości kształcenia, w tym programu studiów. Raporty z badań ankietowych są publicznie dostępne – znajdują się na stronie internetowej Uczelni w zakładce: Jakość kształcenia.

Raporty te są przedmiotem analizy komisji kierunkowej oraz UKZJK, a wnioski wykorzystywane są w doskonaleniu jakości kształcenia na kierunku stosunki międzynarodowe i w Uczelni, w tym m.in. W doskonaleniu programu i organizacji studiów, jakości zajęć dydaktycznych oraz innych elementów procesu kształcenia (wyniki ankiety studenckiej są też uwzględniane w okresowej ocenie nauczycieli akademickich). Studenci mogą skorzystać także z anonimowej, Internetowej Skrzynki Jakości (Zarządzenie nr 69/2019 w sprawie Regulaminu korzystania z Internetowej Skrzynki Jakości) lub zgłaszać uwagi bezpośrednio do opiekunów poszczególnych roczników, Kierownika Katedry oraz do Dyrektora Instytutu. W procesie doskonalenia programu studiów na kierunku stosunki międzynarodowe uwzględniane są opinie interesariuszy zewnętrznych (tj. przedstawicieli pracodawców). Przedstawiciel pracodawców uczestniczy z głosem doradczym w pracach komisji kierunkowej). Część osób prowadzących zajęcia na kierunku posiada doświadczenie zawodowe (praktyczne) zdobyte poza Uczelnią, dzięki czemu możliwe jest uwzględnianie w procesie modyfikacji programu studiów potrzeb rynku pracy.

Weryfikacja programu studiów z udziałem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych obejmuje w szczególności ocenę poprawności programu pod względem przepisów prawnych, adekwatności przyjętych rozwiązań dotyczących efektów uczenia się (w tym m. in. metod kształcenia, sposobu weryfikacji efektów), spójności programu studiów (m. in. sekwencyjności przedmiotów) oraz jego dostosowania do potrzeb rynku pracy, a także do potrzeb studentów. Podstawą oceny i doskonalenia efektów uczenia się na kierunku jest także monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się oraz sposobów ich weryfikacji na poszczególnych etapach procesu dydaktycznego (przeprowadzane w oparciu o Zarządzenie nr 110/2021 w sprawie weryfikacji efektów uczenia się). Opinie pozyskane od studentów, absolwentów kierunku oraz pracodawców na temat programu studiów, rekomendacje wynikające z monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się oraz sposobów ich weryfikacji na poszczególnych etapach procesu dydaktycznego

poddawane są cyklicznie analizie przez komisję kierunkową, a wnioski, zawierające także propozycje doskonalenia programu studiów, przedstawiane są Dyrektorowi Instytutu.

Organem, który zatwierdza programy studiów (po uzyskaniu pozytywnej opinii Uczelnianej Rady Samorządu Studentów), jest Senat. Zasadność wprowadzanych zmian komisja kierunkowa ocenia podczas kolejnych przeglądów programu studiów (w kolejnym roku akademickim i/lub po zakończeniu cyklu kształcenia). Każdorazowo wypełniane są także rekomendacje sformułowane przez instytucję zewnętrzną (PKA).

Doskonaleniu jakości kształcenia w Uczelni służy również udział PANS w Chełmie w projekcie pt. „Doskonałość dydaktyczna uczelni” ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem działań realizowanych w ramach ww. projektu jest doskonalenie zdolności instytucjonalnej Uczelni, poprawa jakości kształcenia oraz doskonalenie kompetencji dydaktycznych kadry Uczelni.

W ramach ww. projektu utworzone zostało Biuro Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia. W ramach biura funkcjonują dwa zespoły: Zespół ds. Doskonalenia Procedur Projakościowych (jego celem jest dostosowanie obowiązujących procedur do przyjętych struktur oraz planowanych działań, w tym m. in. opracowanie procedur ankietyzacji) oraz Zespół ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia (jego celem jest opracowanie pytań ankietowych, nadzór nad przeprowadzeniem ankiet, a także sporządzenie raportów z badań ankietowych).

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Zaleca się wprowadzenie formalnego systemu zatwierdzania tematyki prac dyplomowych, aby zapewnić ich zgodność z kierunkowymi efektami uczenia się z zakresu dyscypliny nauki o polityce i administracji.	Wprowadzone zostały zasady dyplomowania dla kierunku Stosunki międzynarodowe określone w <i>Zarządzeniu nr 5/2021 Dyrektora Instytutu Neofilologii z dnia 7 czerwca 2021 roku w sprawie szczegółowych zasad dyplomowania na kierunku Stosunki międzynarodowe</i> . Przyjęty w ww. zarządzeniu kilkietapowy system zatwierdzania tematów prac dyplomowych umożliwia dokładną weryfikację zgodności tematyki prac dyplomowych z kierunkowymi efektami uczenia się z zakresu dyscypliny nauki o polityce i administracji. Zgodnie z ww. zarządzeniem przed zatwierdzeniem tematów prac dyplomowych przez Dyrektora Instytutu są one analizowane podczas posiedzenia komisji kierunkowej, która przedstawia wyniki analizy wraz z rekomendacjami dyrektorowi instytutu oraz kierownikowi katedry. W oparciu o rekomendacje komisji kierunkowej dyrektor instytutu, we współpracy z kierownikiem katedry, dokonuje analizy zgodności tematów prac dyplomowych z efektami uczenia się określonymi dla kierunku stosunki międzynarodowe. Dyrektor instytutu, we współpracy z kierownikiem katedry, podejmuje – w odniesieniu do każdej pracy dyplomowej – decyzję albo o akceptacji tematu, albo o konieczności jego zmiany.

2.	<p>Zaleca się wdrożenie skutecznych działań projakościowych mających na celu zapobieganie powstawaniu w przyszłości zdiagnozowanych nieprawidłowości.</p>	<p>Zapobieganiu zdiagnozowanych nieprawidłowości służą przyjęte rozwiązania formalne, tj. <i>Zarządzenie nr 5/2021 Dyrektora Instytutu Neofilologii z dnia 7 czerwca 2021 roku w sprawie szczegółowych zasad dyplomowania na kierunku Stosunki międzynarodowe</i>. Ponadto w celu zachowania wysokiej jakości prac dyplomowych opracowane zostały <i>Wytyczne i rekomendacje w sprawie przygotowania prac dyplomowych na kierunku Stosunki międzynarodowe</i>. Dodatkowo podjętych zostało szereg działań o charakterze prewencyjnym, np. zwiększona została liczba seminariów (co przyczyniło się do zmniejszenia liczby seminarzystów na poszczególnych seminariach), organizowane są również cyklicznie szkolenia poświęcone m.in. recenzowaniu prac dyplomowych.</p>
----	--	--

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Praktyczny program studiów odpowiadający specyfice regionalnego rynku pracy na tzw. ścianie wschodniej (możliwość spisu na listę agentów celnych dla absolwentów specjalności Międzynarodowy wymiar obsługi ruchu granicznego i ochrony granic).</i> 2. <i>Dynamiczne wprowadzanie zmian dotyczących specjalizacji, programu studiów zwiększające kompetencje studenta na rynku pracy.</i> 3. <i>Stabilność kadry dydaktycznej, która stale się rozwija i podnosi kompetencje naukowo-dydaktyczne.</i> 4. <i>Małe grupy pozwalające na indywidualne podejście do studiujących osób.</i> 5. <i>Bardzo dobra baza dydaktyczna.</i> 	<p>Słabe strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Niski poziom zaangażowania studentów; brak umiejętności samodzielnej pracy; słaba znajomość języków obcych na pierwszych latach studiów, braki wynikające z procesu kształcenia na niższych szczeblach systemu edukacji.</i> 2. <i>Słabe zainteresowanie ofertą edukacyjną uczelni wśród studentów zagranicznych oraz niski odsetek wykładowców goszczących z zagranicy.</i> 3. <i>Zbyt małe zainteresowanie wśród studentów wyjazdami w ramach programu Erasmus+.</i> 4. <i>Niewystarczająca liczba różnorodnych przedsiębiorstw prowadzących działalność międzynarodową, gdzie studenci mogliby odbywać praktyki.</i> 5. <i>Instytucje często deklarują przyjęcie studentów na praktyki w trybie ciągłym, co w praktyce pozwala je realizować jedynie w okresie wakacyjnym.</i>
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Wysoka ocena wiedzy i umiejętności wyniesionych z uczelni przez absolwentów (wyniki z dorocznego badania karier zawodowych absolwentów).</i> 2. <i>Utrzymujące się stałe zainteresowanie kierunkiem ze strony studentów z Ukrainy.</i> 3. <i>Lokalizacja uczelni w bliskiej odległości od granicy wschodniej państwa. Możliwość podjęcia pracy zgodnie ze specjalnością kształcenia.</i> 4. <i>W wyniku zmiany przepisów w zakresie praktyk studenckich istnieje możliwość zaliczenia praktyki na podstawie zatrudnienia lub wolontariatu.</i> 5. <i>Interdyscyplinarny program studiów I-go stopnia daje szerokie możliwości kontynuacji studiów II-go stopnia.</i> 	<p>Zagrożenia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Zwiększająca się oferta dydaktyczna innych uczelni w regionie i kraju.</i> 2. <i>Peryferyjne położenie Chełma i mała atrakcyjność miasta dla studentów spoza regionu.</i> 3. <i>Niewystarczająca liczba działających przedsiębiorstw w regionie co przekłada się na problem z realizacją praktyk zawodowych.</i> 4. <i>Zmniejszanie się liczby kandydatów na studia z powodu niżu demograficznego.</i> 5. <i>Skrajnie zróżnicowany poziom merytoryczny kandydatów na studia.</i>

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

....., dnia

(miejsowość)

